

Zenit-debatt om den kinesiska utrikespolitiken

Följande replikväxling om Kinas utrikespolitik, mellan Chile-kommitténs ordförande Stefan de Vylder och SKP-Gnistans redaktör Stefan Lindgren, publicerades i tidskriften *Zenit* 1976-77

Innehåll

<i>Stefan de Vylder: KKP, SKP och världsläget – en analys av den nya kinesiska utrikespolitiken</i>	1
<i>Stefan Lindgren: Kinas utrikespolitik: Svar till de Vylder</i>	9
<i>Stefan de Vylder: Svar till Stefan Lindgren</i>	24

Zenit nr. 46/1976

Stefan de Vylder: KKP, SKP och världsläget – en analys av den nya kinesiska utrikespolitiken

Den kinesiska utrikespolitiken har under senare år undergått genomgripande förändringar. Med stigande förvåning och förbittring har de progressiva över hela världen fått uppleva hur Kina vid alltfler internationella konflikter såväl som inomländerliga motsättningar tagit ställning för de reaktionära krafterna – typ Strauss, Nixon, UNITA, FNLA, Sydafrika – och därigenom försvagat den anti-imperialistiska enheten, förstärkt de inomkommunistiska motsättningarna och genom polariseringen skapat partier som i marxismen-leninismens namn går reaktionens intressen.

Stefan de Vylder analyserar den internationella bakgrunden till denna Kinas märkliga politik, som baseras på uppfattningen om Sovjetunionen som en imperialistisk och fascistisk stat, som huvudfienden till de förtryckta folken. För Sveriges vidkommande diskuteras den visserligen löjeväckande men ändå farliga politik SKP för genom sitt okritiska och ensidiga anammande av varje aspekt av den kinesiska politiken, samt även det principiellt förkastliga i att dogmatiskt överföra ett lands konkreta politik till ett annat lands förhållanden.

Enligt den s.k. supermaktsteorin, energiskt lanserad för några år sedan av Kinas Kommunistiska Parti (KKP), gick huvudmotsättningen i världen mellan de båda supermakterna USA och Sovjetunionen å den ena sidan och resten av världen å den andra. Den anti-imperialistiska kampen framställdes som en jättelik landskamp, där snälla små stater i Afrika, Asien, Latinamerika och Väst- och Östeuropa modigt tog upp kampen mot de båda supermakterna.

Supermaktsteorins höjdpunkt inträffade åren kring 1970. Sovjetunionens invasion av Tjeckoslovakien skapade på många håll, speciellt i Europa, en god jordmån för KKP's tolkning av världsläget; Sovjetunionen var bevisligen en aggressiv stormakt, och paralleller mellan överfallen på Vietnam och på Tjeckoslovakien var lätta att dra. I Sverige anammade åtskilliga antikommunistiska socialdemokrater som tog avstånd från USA's anfallskrig i Vietnam tacksamt den variant av supermaktsteorin som bl.a. Olof Palme under en period gjorde sig till tolk för: den enkla och propagandistiskt tacksamma 'kålsuparteori' enligt vilken USA och Sovjetunionen var ungefär lika stora busar som båda hotade de små staternas självbestämmanderätt.

Mycket kritiskt har sagts och skrivits om KKP's supermaktsteori: Med rätta, enligt min uppfattning – att i 'marxismen-leninismens' namn hävda att både USA och Sovjet är kapitalistiska och lyder under samma rörelselagar och att samma faktorer ligger bakom USA's och Sovjetunionens agerande i världen är ett hån både mot marxismen som analysmetod och mot

hela den marxistiska teorin om imperialismens drivkrafter. Vidare kunde KKP's klasslösa, stat-mot-stat-teori i vilken 'land', 'folk' och 'regering' i praktiken blev synonyma begrepp endast ytterligare fördunkla förståelsen av imperialismen. Den princip som under de allra senaste åren legat till grund för Kinas utrikespolitik måste dock betraktas som ännu sämre, och det är denna nya utrikespolitiska inriktning, med åtföljande tolkning av världsläget, som denna artikel syftar till att beskriva, tolka och – förkasta.

Några försök att analysera Kinas utrikespolitik mot bakgrund av den inrikespolitiska situationen och klasskampens läge i dagens Kina kommer däremot inte att göras (men jag hoppas att någon annan snarast tar sig an den viktiga uppgiften).

Sovjetunionen huvudfienden

För KKP's vidkommande är supermaktsteorin idag helt överspelad. Idag är det inte kampen mot båda supermakterna som står i förgrunden utan kampen mot Sovjetunionen. Och frågan är väl om supermaktsteorin någonsin var allvarligt menad – kanske var den hela tiden avsedd som en kringgående manöver för att ge ett sken av respektabilitet åt den linje av öppet samarbete med USA och USA-stödda krafter runtom i världen som KKP slagit in på.

Officiellt talar KKP fortfarande om att bekämpa de bägge supermakterna. Men genom att definiera den ena, USA, som kraftigt försvagad, för att inte säga rent dekadent, och den andra, Sovjetunionen, som en oerhört aggressiv, dynamisk supermakt stadd i snabb frammarsch rättfärdigar idag KKP sin politik att ensidigt stödja USA mot huvudfienden, 'socialimperialismen', överallt i världen.

I praktiken har detta inneburit att KKP nu kraftigt kritiserar USA för tendenserna till 'avspänning' och 'nedrustning'. När USA's förra försvarsminister James Schlesinger, en av de allra värsta hökarna i USA, avgick förra året beklagades detta öppet av KKP, och den kinesiska pressen brukar instämmande referera alla ledande politiker i USA som talar om behovet av en amerikansk upprustning.. Kineserna varnar ständigt USA's regering för dess 'struts-politik' och riktar enträgna uppmaningar åt USA att behålla sina baser i Asien, att förstärka NATO i Europa, att bekämpa 'socialimperialismen' mer beslutsamt i Afrika samt att se upp med Sovjets 'infiltrationspolitik' i Latinamerika.

Den kinesiska kritiken mot USA sammanfattas väl i en artikel i SKP's tidning *Gnistan* (nr 15/76), där artikelförfattaren oroligt frågar om president Ford verkligen har förstått det förändrade världsläget. Frågan besvaras nekande:

'Uppbackad av Kissinger har Ford i själva verket hakat på Sovjets avspänningspolitik i den falska förhoppningen att kunna utnyttja den.' Fords avspänningspolitik är 'lika krigsframkallande som Chamberlains eftergiftspolitik på 30-talet', varnar författaren i *Gnistan* och avslutar artikeln med följande maning: 'Det finns idag två linjer hur man skall förhålla sig till den växande krigsfaran från Sovjet. För oss och hela världen är det av historisk betydelse vilken av de två som kommer att vinna i Västeuropa och USA. Vi kan inte vara neutrala i den kampen ... Nu formerar sig oppositionen mot avspänningspolitiken i USA och Europa. Alla de som vidgar sprickorna så att illusionerna om fred och avspänning går i kras, står på rätt sida i kampen.'

Sovjet-stödda väpnade uppror i Västeuropa?

I KKP's beskrivningar av läget i Europa läggs idag allt större tonvikt vid den 'inre fienden', dvs. 'socialimperialismens agenter'. Sovjets planer på anfallskrig sägs vara speciellt lömska eftersom socialimperialismen förfogar över ett väl utvecklat agentnät i de västeuropeiska länderna. Ett par citat ur en typisk artikel ur *Peking Review* kan illustrera KKP's bedömning av

de huvudfaror som hotar Europas borgerliga regimer: anfallskrig från Sovjet, inre omstörtande verksamhet och Sovjetstyrda väpnade uppror. Artikeln är från den 5.3.76 och behandlar ett NATO-symposium i München i februari i år: 'Sovjet-revisionisternas aggressiva avsikter och militära hot har skapat en ständigt växande oro inom de västeuropeiska länderna samt stärkt dessas vaksamhet ... Många av deltagarna på symposiet varnade för västvärldens "eufori inför avspänningspolitiken" och för varje vacklan i ansträngningarna att bygga upp ländernas försvarsberedskap ... Fakta som lades fram vid München-symposiet illustrerade åskådligt Sovjets aggressivitet gentemot Västeuropa ... I vissa västeuropeiska länder använder sig Sovjetunionen även av pro-sovjetiska krafter för att skapa inhemska motsättningar och problem ("internal divisions and troubles"), och man går även så långt som att underblåsa väpnade uppror ("incite armed rebellions") i sina försök att tvinga in länderna i Sovjetunionens intressesfär.'

Med liknande analyser som teoretisk grund går idag de fåtaliga kvarvarande ortodoxt pro-kinesiska partierna i Europa ut i våldsamma attacker mot alla krafter som med rätt eller orätt uppfattas som pro-sovjetiska. I Portugal, t.ex., utmålar både MRPP och det 'officiella' broderpartiet till KKP, PCPml, Kommunistpartiet som huvudfienden – 'socialfascister', 'femtekolonnare' och 'Cunhalnazister' är de vanligaste invektiven mot kommunistpartiets anhängare. I Frankrike, Norge och Sverige – de kanske enda länder i Europa och världen där de strikt pro-kinesiska partierna har kvar någon form av inflytande – är tongångarna likartade, även om språkbruket är något mindre grovt. I Sverige riktar SKP idag in huvuddelen av sina attacker mot VpK på frågan om VpK's 'nationella pålitlighet', och ord som 'potentiella landsförrädare' och 'femtekolonnare' blir allt vanligare i SKP-propagandan.

Det är lätt att skratta åt SKP's alltmer besinningslösa nationalism, åt *Gnistans* parodiska hyllningar till reaktionära svenska militärer och till det svenska klassförsvaret och åt Dr Gormanders försök att gå in i Hemvärnet för att försvara oss mot ryssen. Men skrattet fastnar i halsen när man betänker att KKP's broderpartier faktiskt tar sig själva och KKP's analyser på allvar. Om ryssen är huvudfienden och medlemmarna i de traditionella kommunistpartierna är socialimperialistiska agenter som t.o.m. på uppdrag utifrån förbereder väpnade uppror mot Fosterlandet är t.ex. steget inte långt till att i 'nationens intresse' börja samarbeta med de borgerliga underrättelsetjänsterna i Portugal, Västtyskland, Sverige, etc.

Sämre än kioskdeckare

I KKP's och SKP's beskrivningar av världen har idag socialimperialisternas djävulska intriger och komplotter blivit det dominerande temat (även i SKP's skildringar av socialdemokratiens roll i Sverige har för övrigt konspirationstänkandet kommit i förgrunden). Kunskaperna i marxistisk analys vräks totalt över ända till förmån för sammansvärjningsteorier som i sina avslöjanden av ont uppsåt och lömska intriger inte står kiosklitteraturens sämsta agentböcker efter. I den av SKP och *Gnistan* officiellt sanktionerade 'marxist-leninistiska analysen' av Angola heter det t.ex. på följande sätt, sida upp och sida ned:

Den portugisiska marxist-leninistiska tidningen *Unidade Popular* uppger i nummer 55 att det portugisiska revisionistpartiet, en agentur för den sovjetiska socialimperialismen, under maj och juni sände flera tiotal personer till Angola för att manipulera MPLA och underblåsa inbördeskriget. Bland dessa nämner man Cita Valles, medlem i revisionistpartiets studentförbunds centralkommitté... Flera MPLA-medlemmar i ledande ställning har också socialimperialisterna köpt eller vunnit över ... Den kontroll som dessa element utövar ... Sovjet är alltså på offensiven i Angola. Men det finns länder som inte gillar den sovjetiska framryckningen. Zaire och Zambia tycker inte alls om tanken på att Sovjet skulle kunna

strypa deras koppartransporter och använda Angolas territorium för undergrävande verksamhet. Inte heller Sydafrika välkomnar supermakten Sovjet som granne.’ (Stackars Sydafrika! Citatet hämtat ur Christer Lundgren, *Angola. Två linjer i den anti-imperialistiska rörelsen*, Oktoberförlaget, 1976, s. 7.)

Chilekommittén – agentur för socialimperialismen?

Ofta blir effekten av konspirationstänkandet rent komisk, som t.ex. när Christer Larsson i *Gnistan* (nr 15/76) ger sig till att analysera solidaritetsarbetet för Chiles folk – ett solidaritetsarbete som, fastslår författaren, finansieras och organiseras från Moskva som ett led i Sovjets försök att dölja sina planer på ett anfallskrig i Europa. Lyssna noga:

‘Särskilt VpK och dess svans av ”vänster” inriktar idag all sin propaganda på frågor som Chile och dess förtryckarregim ... Det är uppenbart vem som tjänar på detta. Men vem är den store organisatören av denna känslomässiga likriktning? Det är samma supermakt som genom sitt Moskvaparti i Chile lyckades förhindra en folkbeväpning innan militärkuppen var ett faktum. För att dölja sin skuld gråter den nu krokodiltårar och finansierar jättekampanjer ”för Chiles folk”. Men först och främst är det en makaber och skicklig politik för att inför den europeiska vänstern dölja sina krigsplaner i Europa.’

Stegat är inte långt till att ange Chilekommitténs medlemmar för SÄPO som Moskva-finansierade agenter och ‘femtekolonnare’.

Latinamerika och Afrika – öppet stöd åt imperialismens lakejer

Det är dock inte alltid som effekten av konspirationstänkandet om Sovjetunionen bara blir komisk. I Latinamerika, t.ex., har KKP’s ställningstagande för de reaktionära diktatureerna och mot de reformistiska och revolutionära folkliga krafterna, vilka utpekats som socialimperialistiska agenter, inte varit utan betydelse – storlånet till Pinochet-juntan är bara ett exempel.

Sovjetunionen och Kuba – ‘socialimperialismens bas i Karibiska Havet’, som KKP uttrycker det – beskrivs idag i kinesisk press som de latinamerikanska folkens huvudfiender (se t.ex. *Peking Review* 20.2.76, 12.3.76 eller *Hsinhua News* 5.1.76). När Kissingers nyligen företagna rundresa i Latinamerika refereras i kinesisk press (se *Peking Review* 12.3.76) så citeras, med tydligt instämmande, Kissingers uttalanden om att USA inte kommer att tolerera utländsk inblandning i den västliga hemisfären, och Kissingers betoning av den s.k. Rio-pakten – den moderna variant av Monroe-doktrinen som ger USA ‘rätt’ att ingripa militärt i Latinamerika vid behov – försvaras av KKP med hänvisning till de latinamerikanska ‘ländernas (läs: regimernas) växande oro efter Sovjetunionens användning av legoknektar i Angola’. (Kinas syn på de kubanska soldaternas roll i Angola beskrivs enklast med hjälp av en rubrik från *Peking Review* den femte mars i år: ‘Angola: 150 000 människor slaktades av Sovjetunionens legoknektar.’ Det förtjänar också att påpekas att Kinas FN-delegat vid diskussionerna i FN ‘s Säkerhetsråd i mars i år om Sydafrikas invasion av Angola förra hösten försvarade Sydafrika genom att lägga ned sin röst då säkerhetsrådet fördömde invasionen. I diskussionerna tog den kinesiske delegaten indirekt ställning för Sydafrikas invasion genom att beskriva denna som rent defensiv (!) och ‘framprovocerad av socialimperialismens legoknektar’ – detta trots att Sydafrikas invasion inleddes i augusti, under det att de kubanska soldaterna anlände till Angola långt senare. Först i slutet av oktober, när reguljära sydafrikanska trupper stod ett par mil söder om Luanda, bad Angolas lagliga regering om hjälp från kubanska soldater mot invasionsstyrkorna. KKP’s – och SKP’s – totala cynism och historieförfälskning har sällan visat sig i en mer motbjudande dager än i lögn- och hetskampanjen mot MPLA och Kuba.)

Folkens kamp i Latinamerika – ‘socialimperialistisk subversion’?

Även hotet om inre omstörtande verksamhet i Latinamerika är en källa till oro för KKP (lik- som för Kissinger, Pinochet, Bordaberry, Geisel m.fl.). Med hjälp av citat från den brasili- anska gorilladiktaturens tidningar hävdar KKP att Sovjetunionen nu gått in för den diaboliska taktiken att underminera regimerna inifrån, bl.a. med hjälp av agenter bland militären. ‘In- filtration i de latinamerikanska krigsmakterna betonas mycket i de nya tsarernas handlings- program’, skriver *Hsinhua News* (5.1.76), som med instämmande citerar tidningen *O Estado do Sao Paulo*’s beskrivning av oppositionella i termer av ‘femtekolonnare’ och ‘Sovjet-träna- de agenter som utgör spjutspetsen i den undergrävande verksamheten inom krigsmakten’.

De som med livet som insats bekämpar gorilla- diktaturerna i Latinamerika framställs alltså som betalda agenter för Huvudfienden. Den som tror att SKP’s ledning i Sverige tar avstånd från dessa tolkningar av läget i Latinamerika tar – tyvärr – miste. (Att den överväldigande majoriteten av SKP’s medlemmar och sympatisörer inte skulle vilja kännas vid denna cyniska rappakalja torde däremot vara självklart.) Undertecknad har i offentliga debatter under våren haft tillfälle att fråga Christer Lundgren, Knut Carlquist, Stefan Lindgren och Peter Sundborg – samtliga ledande SKP-are – om de stödjer den ovan citerade beskrivningen av oppositionen i Brasilien. De tre sistnämnda vägrade alla att besvara frågan – Christer Lundgren, däremot, försvarade helt KKP’s infiltrationsteori (och passade samtidigt på att inför den förbluffade publiken kalla Sovjetunionen en *huvudfiende* till Vietnams folk!). På ett möte i Uppsala den första april i år förklarade Lundgren som svar på min fråga att oppositionen i Brasilien icke bestod av ‘marxist-leninister’ utan av ‘såna där Norrskensflamman-typer’, och något skäl att ta avstånd från förföljelserna av sådana element kunde han inte finna.

Monumental förvanskning av verkligheten

Det på litet sikt kanske allra kusligaste i KKP-ledningens syn på Sovjetunionen och Kuba som de latinamerikanska folkens huvudfiender är den totalt förvridna verklighetsuppfattning som fordras för att få det hela att gå ihop. När vänsteroppositionen i Latinamerika skildras som be- talda agenter och sabotörer måste framställningen i logikens namn kompletteras med skön- målningar av de härskande regimerna, och detta är också precis vad som sker. I *Peking Review* och *Hsinhua News* lovprisar idag öppet de latinamerikanska diktaturerna för deras tappra nationalistiska kamp och ‘anti-hegemonism’. ‘Situationen i Latinamerika’, summerar t.ex. *Hsinhua News* den 5.1.76, ‘har idag blivit ännu mycket bättre’ (egentligen: ‘has become even better’). Nyhetskommentarerna om Latinamerika präglas helt följdriktigt av en total idealisering av situationen på kontinenten. Samtidigt som all tillgänglig statistik pekar på en katastrofal försämring av folkens levnadsstandard i nästan samtliga latinamerikanska länder, samtidigt som svälten, arbetslösheten och misären breder ut sig i allt desperatere omfattning, samtidigt som koncentrationslägren och tortyrkamrarna dagligen skördar nya offer för borgar- klassens och imperialismens blodiga förtryck – ja, samtidigt som situationen i Latinamerika förvärras i snart sagt varje avseende basunerar KKP ut små hurtiga nyhetssnuttar under rubri- ker som t.ex. ‘Latinamerika: Stadig tillväxt av spannmålsproduktionen’. (*Peking Review* 5.3.76.)

Kommentarerna om Latinamerika i *Peking Review* och *Hsinhua News* präglas sedan en tid tillbaka helt av ‘socialimperialismens hot’ samt av solskenshistorier om hur duktiga folken och regeringarna är. Om det växande förtrycket och om gorilladiktaturerna i södra Latinameri- ka har det inte skrivits ett kritiskt ord på länge. Ekon av denna galna, absurda världsbild där vitt blir svart och svart blir vitt förekommer givetvis även i Sverige, ehuru i något nedtonad form; så har t.ex. *Gnistans* knapphändiga Latinamerikabevakning under det senaste året

dominerats av käck rapportering om de härskande regimernas tappra kamp för 200 mils sjögräns, för höjda råvarupriser och för 'nationellt oberoende'. (I sig förträffliga krav, förvisso. Att håna parollen 'Med Pinochet för nationellt oberoende!' innebär inte, vilket *Gnistan* tycks tro, att man är emot nationellt oberoende för Chiles del – däremot innebär det bl.a. att man betvivlar att Pinochet är rätte mannen att leda denna kamp.)

Den svenska opinionens styrka i Chile-frågan har dock förmått *Gnistans* redaktion att hoppa från tuva till tuva på ett för SKP synnerligen försmädligt sätt. Under veckorna kring Chilekommitténs Båstads-kampanj förra hösten förde sålunda *Gnistan* fram tre helt skilda linjer i tre på varandra följande nummer, varje gång till ackompanjemang av förintande självkritik, och starka fördömanden av Pinochet-juntans blodiga förtryck och uppmaningar om att starta 'folkrig mot fascist-juntan' har i *Gnistan* varvats med kommentarer om Pinochet som en 'allierad till tredje världens folk' och med beskrivningar av solidaritetsarbetet för Chile i termer av att 'sparka tredje världen-ledare i baken'.

Ping-pong-propaganda om 'socialimperialismen'

Att jag här koncentrerat mig på KKP's (och SKP's) verklighetsförfalskning av läget i Latinamerika innebär inte att andra kontinenter är undantagna den ovan beskrivna idylliseringen av läget. Alla 'små' länder tenderar att beskrivas i samma klasslösa, naiva kategorier.

'Land', 'folk', 'regim', 'arme' – allt blir till en harmonisk enhet, och de gånger oppositionen i något land får komma till tals är det så gott som uteslutande högeroppositionen som citeras. Det faktum att diverse broderpartiers tidningar och tidskrifter ständigt tycks citeras i kinesisk press motsäger knappast detta påstående; det är inte *Gnistans* reportage om missförhållanden i det svenska klassamhället – eller om den anti-fascistiska kampen i Spanien eller om yrkesförbudet i Västtyskland – som citeras i *Peking Review* och *Hsinhua News* utan *Gnistans* skrivelser om behovet av ett starkt försvar och om Sovjetunionens aggressioner, skrivelser som i sin tur kan vara direkt baserade på någon kinesisk artikel några veckor tidigare.

Det mest bedrövliga med den farsartade ping-pong-information som kinesisk press sålunda utväxlar med broderpartiernas organ är att det i första hand är det kinesiska folket som riskerar att bli vilselett av det ständiga citerandet av papegojtidningarna i utlandet.

Principfasthet in absurdum

Det finns de som finner Kinas utrikespolitik egendomlig och motsägelsefull. Och naturligtvis förefaller stödet åt NATO, Chile-politiken, agerandet i Angola, Franz Josef Strauss' triumfartade mottagande i Peking, etc. djupt förbryllande vid första anblicken. Men i stället för motsägelsefullt tror jag att vi måste se KKP's utrikespolitiska agerande som ett exempel på den mest totala, obönhörliga konsekvens man kan föreställa sig. Det finns idag ingen viktig utrikespolitisk fråga där KKP gör avsteg från sin syn på Sovjetunionen som huvudfienden, och in i minsta detalj måste vi konstatera att KKP's hela beskrivning och tolkning av världsläget på ett förbluffande konsekvent sätt har anpassats till den nya utrikespolitiken.

Men observera: det nya i Kinas utrikespolitik är inte att KKP bekämpar Sovjetunionen – det har man gjort länge (och vice versa, förvisso). Det nya är att KKP nu även bekämpar alla krafter runtom i världen som med rätt eller orätt misstänks stå Sovjet nära, samt stöder alla som bekämpar Sovjet. Det är denna politik, inte den ur nationell säkerhetssynpunkt fullt förståeliga misstänksamheten mot Sovjetunionen, som har gjort att Kina idag allierar sig med USA-imperialismens och den globala kontrarevolutionens allra värsta hantlangare.

Vem tjänar på politiken?

För KKP's broderpartier har den nya politiken varit förödande. I Afrika, Asien och Latinamerika är KKP's ortodoxa broderpartier idag nästan helt försvunna, och den stora och välförtjänta prestige som den kinesiska revolutionen vann bland folken på dessa kontinenter har idag, till stor del till följd av Kinas utrikespolitik, blivit åtskilligt naggad i kanten (den ur alla synpunkter helt vanvettiga Angola-politiken torde ha bidragit till detta mer än någon annan enskild fråga). I Europa – och speciellt i Sydeuropa, där klasskampen är mer utvecklad än i de skandinaviska länderna – har de pro-kinesiska partier som inte i tid hoppade av från tvånget att försvara allt som KKP gjorde och sade reducerats till alltmer bisarra sekter.

Att broderpartierna är svaga behöver dock inte nödvändigtvis ses som något negativt av de kinesiska ledarna. Bättre för svaga än för starka, anser förmodligen KKP om SKP & Co – blotta tanken på att ett broderparti till KKP skulle växa sig starkt nog att utgöra något hot mot den sittande regeringen i något västeuropeiskt eller latinamerikanskt land torde i dagens läge vara synnerligen motbjudande för KKP.

Långt allvarligare för KKP än den ur kinesisk synpunkt rätt likgiltiga försvagningen av broderpartierna är dock det faktum att det i första hand är Sovjetunionen som dragit fördel av Kinas växande isolering bland de anti-imperialistiska och folkliga rörelserna runt om i världen. De krafter som idag representerar det anti-imperialistiska avantgardet i världsmåttstock – de indokinesiska folken, med Vietnams Arbetarparti i spetsen, MPLA, Frelimo, PAIGC, den kubanska revolutionen, befrielseörelserna i södra Afrika, m.fl. – har ju samtliga på grund av KKP's agerande mer eller mindre tvingats ta avstånd från KKP och närma sig Sovjetunionen alltmer (det enda undantaget är här Kambodja). Det paradoxala resultatet av KKP's tillämpning av sin nya variant av supermaktsteorin tycks således vara att USA-imperialismens globala ställning förstärkts samtidigt som Sovjetunionens prestige kraftigt ökat bland de anti-imperialistiska krafterna i tredje världen.

Faran med mäktiga 'broderpartier'

Det bör dock kraftigt understrykas att de revolutionära krafter som nämnts ovan och som stått i spetsen för den anti-imperialistiska kampen på 1960- och 70-talen alla kännetecknas av en hög grad av självständighet gentemot olika broderpartier i andra länder, och hade den sino-sovjetiska konflikten inte tagit sig de uttryck den har tagit sig under de senaste åren hade denna självständighet med största sannolikhet varit ännu mer markerad. Och faktum kvarstår: hittills har inget kommunistparti eller nationell befrielseörelse som okritiskt slutit upp bakom något mäktigt broderparti lyckats genomföra en socialistisk revolution någonstans på jordklotet. Alla framgångsrika revolutionära rörelser har uppnått sina framgångar i kraft av sin förmåga att föra en självständig linje, anpassad till det egna landets speciella villkor, och kampen har ofta fått föras i öppen strid med de förhärskande uppfattningarna hos etablerade broderpartier och internationaler (Kina och Kuba är kanske de mest uppenbara exemplen på revolutioner som lyckats inte tack vare utan trots diverse 'goda råd' från den världskommunistiska rörelsen).

Av naturliga skäl är listan över Sovjet-trogna kommunistpartiers misslyckanden längre än den över de ortodoxt pro-kinesiska partiernas fiaskon, men tendenserna är likartade och otvetydiga: inte i något land på jorden finns det idag några tecken på att en socialistisk revolution under ledning av något 'broderparti' till SUKP eller KKP skulle vara förestående.

Det ovan sagda innebär inte på något sätt ett ringaktande av andra partiers och folks revolutionära erfarenheter. Tvärtom – alla de framgångar och misslyckanden som har registrerats i

kampen för nationell befrielse och för socialism världen över har skapat en rik fond av erfarenheter som står till alla progressiva krafters förfogande. Likaså är samarbete mellan olika revolutionära krafter inte bara positivt utan även absolut nödvändigt för att kampen mot imperialismen och kapitalismen skall kunna krönas med framgång. Men när politiken underordnas utifrån givna modeller blir resultaten i regel förödande, speciellt om det parti som får stå som modell befinner sig i regeringsställning och har sina nationella säkerhetsintressen att ta hänsyn till (i regel mycket stor hänsyn, vet vi idag, och i detta avseende är det svårt att se någon skillnad mellan SUKP och KKP). Det är knappast gruppen kring Norrskensflamman eller SKP som kommer att stå i spetsen för den socialistiska revolutionen i Sverige, och det finns heller ingenting som tyder på att vare sig strikt pro-sovjetiska eller pro-kinesiska partier kommer att spela någon huvudroll vid t.ex. de latinamerikanska folkens befrielse.

Det bör kanske tilläggas att de partier som i sin iver att distansera sig från något mäktigt utländskt broderparti kastar ut barnet – socialismen – med badvattnet knappast heller kommer att lyckas besegra kapitalismen.

Men låt oss, efter denna utveckling, återvända till KKP och dra följande slutsats: om resultatet av Kinas nya utrikespolitik blir att tendensen mot ökat beroende av Sovjetunionen för olika befrielseörelser i tredje världen förstärks vore detta djupt beklagligt för alla utom för imperialisterna. De uttryck som den sino-sovjetiska konflikten tog sig under 1960-talet skapade betingelser för en mer självständig utveckling för revolutionära rörelser, speciellt i tredje världen – det var då möjligt för befrielseörelser både i Afrika och Asien att få stöd både från SUKP och från KKP utan att underordna sig något speciellt parti. Idag, när KKP stödjer USA mot Sovjet i hela den tredje världen, är detta knappast längre möjligt.

SKP's roll

För vänstern i Sverige, slutligen, innebär Kinas nya politik att all seriös diskussion med SKP-ledningen om viktiga frågor som Sovjetunionens karaktär, om reformismens roll och om imperialismen omöjliggörs. Hur kan man diskutera Sovjetsamhället idag med personer som bestämt sig på förhand för den enkla formeln 'en kapitalistisk fasciststat av Hitler-typ'? Hur kan man diskutera Sovjetunionens opportunistiska utrikespolitik med personer som på fullt allvar hävdar att Sovjetunionen är 'världens största exploatör', 'en imperialiststat värre än USA' som förbereder anfallskrig i snart sagt vartenda hörn av jordklotet? Hur kan man diskutera de traditionella kommunistpartiernas taktik och strategi i Europa och Latinamerika med personer som framställer medlemmarna av dessa partier som betalda agenter för huvudfienden till Europas och Latinamerikas folk? Och hur kan man diskutera befrielsekampen i Södra Afrika med personer som uttrycker oro över att Sydafrika som stat är hotad av 'social-imperialismens legoknektar'?

Det går bara inte. Kamratliga diskussioner omöjliggörs. KKP's nuvarande utrikespolitik och tolkning av världsläget utgör en sammanhängande enhet som det inte går att kompromissa om: är man för helheten är man också för alla bitarna (även om SKP ofta inte finner det opportunt att föra ut alla detaljerna i Sverige). SKP's ledning har gjort sitt val: när inte verkligheten stämmer överens med synen på Sovjetunionen som huvudfienden, desto värre för verkligheten.

För oss andra återstår bara att förkasta. Inte enskilda, spektakulära delar bara, som Franz Josef Strauss och Pinochet-krediten, utan helheten. Och samtidigt akta oss väldigt noga för att så att säga av bara farten idealisera Sovjetunionens utrikespolitik; det faktum att Sovjet stöder vissa befrielseörelser och progressiva regimer innebär självfallet inte att vi får blunda för det stor-

maktsförtryck som Sovjet utövar i Östeuropa, Sovjets stöd åt Indira Gandhis och Idi Amins reaktionära diktaturer, de blomstrande sovjetiska handelsförbindelserna med gorilladiktaturerna i Brasilien, Uruguay och Argentina, för att nu ta några exempel av många.

Förfallet fortsätter?

Efter den senaste SKP-kongressen är det svårt att se något hopp om en tillnyktring inom partiet. Det troliga är att utvecklingen under det senaste året snarare accelererar. Att SKP blir än mer isolerat är troligt, men frågan är väl om ens detta gör något intryck på ledningen – i *Gnistan* kan man ju nu för tiden inhämta att 'den marxist-leninistiska principen att gå mot strömmen ... är ett kännetecken på allt verkligt progressivt'.

Den skada SKP-ledningen gör är, tack och lov, av begränsad omfattning rent kvantitativt, men vi bör ändå se upp. Genom att ersätta analyser med allt galnare konspirationsteorier smutskastar gruppen kring *Gnistan* marxismen som analysmetod, och hela vänstern riskerar att förlöjligas i mångas ögon. SKP-ledningen saboterar aktivt det anti-imperialistiska solidaritetsarbetet och en rad andra viktiga kampfronter som t.ex. soldatarbetet (det ryktas även att SKP inom hyresgäströrelsen skall tona ned kampen mot hyresutplundringen till förmån för huvudparollen 'Skyddsrum åt alla hyresgäster' ...). Med sin svulstiga nationalism och hysteriska anklagelser om 'infiltration' och 'femtekolonnare' förser vidare SKP-ledningen den yttersta reaktionen i landet med skenbart respektabla argument för att ta till öppen repression mot olika vänsterorganisationer i landet. (Observera att även en solidaritetsrörelse som Chilekommittén i *Gnistan* ganska direkt utpekade som ett Moskva-styrt redskap för Sovjetunionens expansionsplaner. Låt oss hoppas att man har en gnutta sinne för humor på SÄPO, SAPO och IB! Borde f.ö. inte SÄPO's fräcka telefonavlyssningar av SKP's partikansli med hänvisning till påstått mottagande av ekonomiskt stöd från utländsk makt mana SKP-ledningen till besinning – är det inte rimligt att överlåta lögn- och hetskampanjerna mot svenska vänsterorganisationer för att stå i utländsk sold åt borgarna? Och har SKP glömt bort den period då högern anklagade DFFG för att finansieras än från Peking, än från Moskva?) SKP-ledningens agerande ökar också riskerna för att Sovjetunionen framstår i en helt oförtjänt god dager inom den svenska vänstern, samtidigt som den kinesiska revolutionen oavsiktligt förlöjligas.

Det kinesiska folket förtjänar en bättre utrikespolitik än den som KKP idag – förhoppningsvis tillfälligtvis – slagit in på. Det förtjänar också bättre broderpartier än de politiska vrak som i 'marxismen-leninismens' namn okritiskt sluter upp bakom en utrikespolitik som baseras på lösa förbindelser med allehanda reaktionära krigshetsare på bekostnad av varaktig vänskap med de folkliga krafter världen över som bekämpar huvudfienden: imperialismen, med USA-imperialismen i spetsen.

Zenit nr. 49/1977

Stefan Lindgren: Kinas utrikespolitik: Svar till de Vylder

I Zenit nr 46 gick Stefan de Vylder till hårt angrepp mot den kinesiska utrikespolitiken och dess konsekvenser. De Vylder var starkt kritisk till fundamentet för denna, den s.k. supermaktsteorin, och visade i sin artikel på de konkreta resultat den fått för den antiimperialistiska kampen i Latinamerika och Afrika. SKP, som är den främste företrädaren för den kinesiska linjen i Sverige, kritiserades för sabotage av det aktiva anti-imperialistiska solidaritetsarbetet, för att förvanska den marxistiska analysmetoden och för att ersätta den med 'galna konspirationsteorier'.

Stefan Lindgren, redaktör för Gnistan och ledande inom SKP, tillbakavisar kritiken i denna artikel. Den kinesiska utrikespolitiken ses som en konsekvent tillämpning av principerna för fredlig samlevnad mellan stater och proletär internationalism. Lindgren hävdar också att den kinesiska utrikespolitiken präglas av kontinuitet och har sina rötter i KKP:s frontpolitik, såsom den utformades av partiet under Mao Tse-tungs ledning på 30-talet..

I inledningen till sin artikel tar Stefan Lindgren upp tidskriften Zenits 'oberoende'. Vi vill hänvisa till den redaktionella kommentaren under rubriken Från Zenit på s. 64.¹

Vi vill här också uppmana till fortsatt debatt om KKP:s utrikespolitik och supermaktteorin.

I nr 46 har Zenits redaktion upplåtit utrymme åt Stefan de Vylder, ansvarig utgivare för Chilekommitténs tidning, att 'analysera bakgrunden till ... Kinas märkliga politik' i en rad internationella frågor. Enligt samma redaktionella inledning har Kina tagit ställning för reaktionära krafter över hela världen, bl.a. Sydafrika.

Det är bra att de Vylder och tidskriften Zenit, som länge haft oförtjänt rykte av att vara 'oberoende', tar bladet från mun. Motsättningarna skärps och blir tydliga för alla dem som ännu inte tagit ställning.

På den ena sidan står de som vägrar fördöma Sovjetunionens imperialistiska utrikespolitik och fascistiska inrikespolitik – ty detta är omarxism! –, som förkastar folkens och staternas kamp för nationellt oberoende som 'klasslöst prat' och som bekämpar det socialistiska Kina med ryska propagandalögner.

På den andra sidan står de som bekämpar supermakterna och deras krigsförberedelser, och som kämpar för oberoende, nationernas befrielse och folkens revolution.

de Vylder argumenterar osakligt, ytligt och affekterat om Kinas utrikespolitik. Påståenden, som är uppenbart orimliga för den som det allra minsta följt Kinas långvariga kamp mot imperialismen (t.ex. att Kina skulle vara lierat med rasistregimerna i Södra Afrika), staplas på varandra. Genom att vantolka kinesiska nyhetstelegram bygger de Vylder upp en bild grundad på associationer och inte fakta.

Den avgörande bristen är dock att hela argumentationen hänger fritt i luften. Påståendena relateras inte till en analys av de faktiska förändringarna i världsläget eller till principerna för socialistiska länders utrikespolitik. Fördömandena är känslomässiga; Kina gör fel därför att deras ställningstaganden inte överensstämmer med de Vylders förväntningar.

En sak gör det viktigt att skärskåda de Vylders resonemang: det överensstämmer med en tendens i synen på världsläget som gör sig gällande alltifrån Dagens Nyheter och Aftonbladet till Chilebulletinen och Norrskensflamman. Stora delar av den allmänna 'vänstern' har i synen på världsläget, Sovjetunionen, krigshotet samt Kinas utrikespolitik gått i skön allians med delar av borgerskapet och dess opinionsbildande 'etablissemang'.

I cirkulärartiklar i den socialdemokratiska A-pressen har Kinas förmenta stöd till Pinochet-juntan fördömts. Förra statsministern Palme förklarade på ett cocktailparty i New York i början på året att Kina för en 'cynisk' och 'omoralisk' utrikespolitik och han anklagade Kina för att vilja driva Sverige in i NATO. Dagens Nyheter förklarade i en kommentar till Mao Tse-tungs död den 20 september att Kina genom sin utrikespolitik 'motverkar både socialism och sina egna intressen'.

---

¹ Denna deklaration från Zenits redaktion har inte medtagits här. – Red

Den nya är förstås inte Kina-fientligheten. Korrekt rapportering om folkets Kina har under de gångna 28 åren tillhört undantagen. Det nya är förtecknen, att Kina kritiserats från förment progressiva, men i grund och botten prosovjetiska, positioner.

Grunderna för den kinesiska utrikespolitiken

Den som försöker tränga bakom dagens rubriker och följa tråden i den kinesiska utrikespolitiken sedan folkrepublikens grundande kan inte undgå att slås av den kontinuitet som präglat denna.

I samband med att f.d. USA-presidenten Nixon besökte Kina 1971 och Kina kunde inta sin rättmätiga plats i FN uppkom en våg av spekulationer och anklagelser mot Kina för att 'svika' sina ideal.

Kina bröt den amerikanska blockaden och rader av stater som tidigare inte erkänt Kina gjorde nu detta. Förbindelserna med Iran, Etiopien, Pakistan, Sudan osv. togs till intäkt för påståenden om att Kina börjat 'samarbeta' med reaktionära regimer.

Innan de Vylder själv drogs med i malströmmen förmådde han i en debatt som Internationella studier anordnade i juli 1974 hålla huvudet kallt:

'Man bör nog inte bortse från den starka kontinuitet som ändå finns i Kinas utrikespolitik', förklarade de Vylder. 'Det finns ju väldigt mycket i den som man kan återfinna i politiken från början av 50-talet, främst när det gäller relationerna till USA. De mest grundläggande principerna för utrikespolitiken är oförändrade, så som de lades fram i de s.k. Fem punkterna – panch shila – vid Bandung-konferensen 1955 ... Det nya i Kinas utrikespolitik ligger inte i att kineserna vill ha diplomatiska och kommersiella förbindelser med snart sagt alla stater i världen – det har man alltid velat ha ...' (Internationella studier 4/75).

Den fredliga samlevnaden

För att förstå den kinesiska utrikespolitiken är det, som de Vylder påpekar nödvändigt att gå tillbaka till de fem principerna om den fredliga samlevnaden.

Efter andra världskriget uppstod den tredje världen av nyligen befriade stater i Asien, Afrika och Latinamerika. De hade alla ett kolonialt förflutet, liksom ett närvarande hot och skiftande grader av imperialistiskt beroende gemensamt.

1955 sammanstrålade representanter för 29 unga stater med mer än en tredjedel av jordens befolkning till en konferens i Bandung. Mot imperialismens politik av inblandning, utpressning, hot, utsugning satte konferensen de fem principerna, tidigare formulerade av Kina och Indien i det s.k. Panch Shila-avtalet:

- (1) ömsesidig respekt för territoriell integritet och suveränitet
- (2) icke-aggression
- (3) icke-inblandning i andra länders inre angelägenheter
- (4) jämlikhet och ömsesidig nytta
- (5) fredlig samlevnad mellan stater.

Dessa principer bakom vilka stater med vitt skilda samhällssystem kunde enas, förkastades av USA-imperialisterna som 'kommunistinspirerade'.

De som idag angriper Kina för 'samarbeta' med 'reaktionära' regimer måste ställa sig själva frågan om det de angriper i själva verket är de principer för mellanstatliga relationer som fastställdes här.

På samma sätt är det med kritiken av att Kina erkänner en rad stater med reaktionära regimer diplomatiskt. Detta har inget att göra med vad Kina anser om dessa regimer. Kina erkänner Sovjet diplomatiskt, trots att dess makthavare utpekats som den största källan till krigshotet i vår tid. Kina erkänner Tjeckoslovakien trots att dess regim stämplas som en marionettregim åt socialimperialismen. Varför skulle Kina då inte exempelvis erkänna också Chile?

Självfallet finns det undantag. Kina erkänner inte illegala statsbildningar som Sydkorea, Israel, Rhodesia och Sydafrika grundade på rasism och imperialistiska ockupationer. Denna kinesiska politik är inte någon nyhet. För den unga Sovjet-staten var principen om fredlig samlevnad ett livsvillkor. Genom freden med Tyskland i Brest-Litovsk förmåddes Tyskland stanna utanför interventionskriget. Genom avtal med Afghanistan, Iran (där Riza Khan sannerligen inte stod sin efterföljare Shahanshah efter i förföljelser mot kommunister) och Turkiet, alla slutna 1921, säkrades goda relationer till de sydliga grannarna. Genom avtal med Italien (som ej bröts av Moussolinis maktövertagande) och med England lyckades Sovjet slå in ytterligare kilar i en imperialistisk omgivning.

Kinas korrekta utrikespolitik har också lett till oerhörda framgångar och växande prestige för Kina, som idag har diplomatiska förbindelser med mer än 100 stater. Under de två senaste åren har ca 40 länders statschefer besökt Kina, flertalet från den tredje världen. Budskapet om Mao Tse-tungs död mottogs av hundratusentals vänner till Kina över hela världen med stor sorg – med minnesmöten och demonstrationer. Detta ska jämföras med de Vylders kraxande om att Kinas ‘prestige ... naggats i kanten’, KKP:s broderpartier ‘reducerats till bisarra sekter’ osv.

Revolution kan inte exporteras

Det är vanligt att den fredliga samlevnadens principer uppfattas som ‘svek’ av socialistiska länder. Bakom sådan besvikelse över ett socialistiskt lands handlande ligger förhoppningen att detta borde göra något mer ‘aktivt’ för att främja världsrevolutionen.

I en intervju med Julio Scherer García för den mexikanska tidningen El Mercurio förklarade Chou en-Lai den 6 september 1971

‘Revolutioner kan varken exporteras eller importeras. Bara folket är ansvarigt för sin nations öde ... geografiska gränser är den slutliga gränsen för alla revolutioner, men detta har inget att göra med spridandet av revolutionära idéer. Deras rike är världen’. (Citerat efter Peoples China, Vintage s. 479.)

T.ex. trotskisterna förkastar principen om ‘icke-inblandning’ som ‘kontrarevolutionär’ och förklarar frankt att det är ‘arbetarstatens’ plikt att ‘stödja revolutionen i ett kapitalistiskt land genom vissa trupperörelser och manövrer . . . Det finns också situationer, där det kan vara nödvändigt att strunta i ett kapitalistiskt lands territoriella integritet’ (Peter Cardoff ‘Kinas utrikespolitik’ Rött Forum, s. 25¹). Det är inte svårt att se att kritiken av vissa kinesiska ställningstaganden, som riktar sig mot den fredliga samlevnadens princip i sin yttersta konsekvens blir ett försvar för det imperialistiska Sovjetunionens politik.

Den principiella hållning Kina intog i den ‘stora polemiken’ med Sovjetunionen i frågan om fredlig samexistens har inte ändrats. I skriften ‘fredlig samexistens – två diametralt motsatta linjer’ (12 december 1963; återgiven i ‘The Polemic on the General Line of the International Communist Movement’, Peking 1965) summerar de kinesiska kommunisterna Lenins uppfattning på följande vis: han fäste särskild uppmärksamhet på att upprätta vänskapliga för-

¹ Finns på marxistarkivet: [Peter Cardoff: Kinas utrikespolitik](#) – Red anm

bindelser med länder som imperialisterna hotade och förtryckte. Han förklarade att 'de grundläggande intressena hos alla folk som lider under imperialismens ok sammanfaller' och att 'den imperialistiska världspolitiken leder till upprättandet av närmare relationer, förbund och vänskap mellan alla förtryckta nationer'. Han sa att Sovjetstatens fredspolitik 'kommer mer och mer att framtvunga upprättandet av närmare band mellan RSFSR och ett växande antal grannstater'. Lenin sa också: 'Vi ställer det nu som huvuduppgiften för oss själva att bekämpa utsugarna och vinna över cl, vacklande på vår sida – denna uppgift är världsomspännande. De vacklande innefattar en hel rad borgerliga stater, som hatar oss i egenskap av borgerliga stater, men som å andra sidan föredrar fred med oss i egenskap av förtryckta stater' (s. 265).

De sovjetiska ledarna anklagades av KKP under 60-talets debatt inte för att vilja föra en politik av fredlig samlevnad gentemot USA eller för att inleda toppmöten med de amerikanska ledarna – ty detta önskade även Kina – utan för att göra den 'fredliga samlevnaden' i sin egen tappning till 'den övergripande och överlägsna principen för att lösa samtida sociala problem', för att förespråka 'allsidigt samarbete' med imperialismen och för att utsträcka den fredliga samlevnaden till att gälla också klasskampen i de kapitalistiska länderna och de förtryckta folkens kamp mot imperialistiska förtryckare.

I den 'fredliga samlevnadens' tecken övergav Sovjet-ledarna den proletära internationalismen och kom att vända sig mot de förtryckta folkens kamp i Algeriet, Kongo osv. Ja 'varje gnista' i den tredje världen sågs som något hotfullt, något som 'kan utlösa en världsbrand' (Chrusjtjov).

Mot denna syn – proletär internationalism eller fredlig samlevnad – polemiserade kineserna och menade att ett socialistiskt land måste tillämpa båda. Det är att märka att Kinas diplomatiska framgångar över världen inte rubbat landets stöd åt världens revolutionära befrielseströrelser. Såväl det palestinska folket som de ännu ej befriade folken i södra Afrika kan påräkna Kinas politiska och materiella stöd. (OBS! Kina *säljer* till skillnad från Sovjet aldrig vapen utan ger sitt stöd gratis åt de folk som kämpar mot utländsk aggression och rasism). Trots Kinas diplomatiska förbindelser med Malaysia, Filippinerna, Thailand och Burma har stödet till befrielseströrelserna och de marxist-leninistiska organisationerna i dessa länder aldrig upphört.

Krossa våra fiender en efter en

Den fredliga samlevnaden kan nu inte enbart förstås som en kompromiss med en fientlig omgivning. Den är i sig en form av kamp mot det imperialistiska världssystemet, ett sätt att ena alla som kan enas mot huvudfienden.

Kommunister är emot all imperialism. Men imperialismen uppträder inte, som några virrhjärnor ibland tänkt sig, i skepnad av en homogen 'världsbourgeoisie' som måste bekämpas lika hårt överallt och alltid. Den uppträder i form av imperialistiska stater, olika i styrka och aggressivitet. Små och svaga imperialistiska stater riskerar själva att slukas av de stora. Svaga stater växer sig starka och kräver 'livsrum'. Den ojämna utvecklingen är ett kännetecken för imperialismen.

Redan innan befrielsen formulerade Mao Tse-tung i uppsatsen 'Om politik' (1940) en syn på omvärlden, som ännu idag vägleder de kinesiska ledarna:

'Kommunistiska partiet bekämpar all imperialism, men vi skiljer mellan den japanska imperialismen, som nu begår aggression mot Kina och de imperialistiska makter som för närvarande inte gör det, mellan den tyska och italienska imperialismen, som är Japans allierade och har erkänt 'Manchukuo' och den brittiska USA-imperialismen som är motståndare till Japan, samt mellan

Storbritannien och Förenta Staterna av igår, som bedrev en München-politik i Fjärran östern och undergrävde Kinas motstånd mot Japan, och Storbritannien och Förenta Staterna av idag, vilka har övergett denna politik och nu är för Kinas försvarskrig. *Vår taktik vägleds av en och samma princip: 'att utnyttja motsättningar, vinna flertalet, bekämpa fåtalet och krossa våra fiender en efter en'*. (Valda Verk del II, s. 425, vår und.)

Om samma synsätt som Mao Tse-tung tillämpade på den imperialistiska världen 1940 anläggs på världen av idag blir grundvalarna för den kinesiska utrikespolitiken tydlig. 1969 slog det kinesiska kommunistpartiets nionde kongress fast att det finns två supermakter som tävlar om att behärska världen.

Den styrkejämvt och 'terrorbalans' mellan USA och Sovjet som då kunde iaktas var dock bara ett tillfälligt fenomen. De sovjetiska stridskrafterna rustades upp i mycket snabb takt medan USA led nederlag på flera håll i världen. Efter Indokina-kriget har USAs paktsystem i Asien (SEATO) rasat samman och de amerikanska trupperna tvingats lämna Vietnam, Laos, Kampuchea och Thailand. I Europa störtades fascistregimerna i Portugal och Grekland; USA förlorade ett kolonialt brohuvud i Afrika och Grekland utträdde ur det militära NATO-samarbetet.

Medan Sovjet ligger efter USA i ekonomisk styrka har Sovjet vad beträffar de flesta vapenslag distanserat USA. 1968 var Sovjets rustningsutgifter 2/3 av USAs men är nu enligt svenska SIPRI ungefär lika stora, och enligt andra bedömare redan avsevärt större än USAs (1975 103,8 miljarder dollar mot USAs 92,8, enligt 'Military Balance', Der Spiegel 34/76).

I en rad av de senaste årens händelser har Sovjetunionen haft initiativet medan USA fått retirera. När amerikanska kongressen under Angola-kriget förhindrade president Ford att göra ytterligare vapenleveranser till Angola kunde Sovjet och dess allierade Kuba iscensätta en intervention i stor skala. I Portugal var Cunhals Moskva-trogna revisionistparti största parti i regeringen ända fram till hösten 1975.

De kinesiska kommunisterna tvekar inte att utpeka dagens Sovjetunion som 'den farligaste källan till krig'. (Se 'Kina om Sovjet idag' Oktober s. 37 ff). Detta är då inte grundat endast på en analys av de militära ställningarna, utan på historiska skillnader mellan USA och Sovjet och skillnader i samhällssystem.

Det faktum att Sovjetunionen är en uppåtstigande imperialistmakt, som ännu profiterar av det en gång socialistiska Sovjetunionens prestige bland folken och som ännu inte blamerat sig i samma skala som USA, avtrubbar motståndet mot denna imperialist- makt och gör den farligare.

Det faktum att samhällssystemet i Sovjet idag är ett fullfjädrat fascistiskt system med total avsaknad av ens borgerligt-demokratiska rättigheter för folket, med en totalt statskontrollerad och allt mer militariserad ekonomi (rustningsutgifterna tar lika stor andel av nationalinkomsten som Hitler-tyskland före krigsutbrottet) gör Sovjetunionen till en slagkraftigare, och mer rovgirig imperialistiskt än det kris- och skandalhärjade och djupt splittrade USA.

Den förändring i världsläget som inträdde omkring åren 1971-72 innebar att Sovjetunionen i stället för USA blev den dominerande och den bestämmande sidan i motsättningen mellan supermakterna. Efter denna tidpunkt är det tydligt hur Sovjet vinner initiativ, medan USA tvingas retirera.

Detta omslag i förhållandet USA – Sovjet påverkar också alla andra motsättningar i världen. Detta kan exemplifieras. Kubas roll, som under 60-talet måste bedömas som positiv och riktad

mot den dominerande supermaktens inflytande, blir nu i huvudsak reaktionär genom att Kuba spelar rollen av stödtrupp åt den farligaste supermakten idag, Sovjet.

Jugoslavien, som tidigare spelade rollen av ett USA-imperialistiskt brohuvud i Östeuropa har under 70-talet spelat en positiv roll genom sitt motstånd mot socialimperialismens hegemonianspråk.

Omslaget i världsläget påverkar inriktningen av alla folks kamp. T.ex. kan det inte längre vara möjligt att idag i Latinamerika föra en kamp mot USA-imperialismen utan att gardera sig mot att den andra supermakten vinner insteg. Folken måste visa vaksamhet mot Sovjetunionen, även i de länder som ännu kontrolleras av USA, eftersom Sovjet idag strävar efter att förvandla varje rörelse mot USA till en rörelse för sig.

Två linjer att möta kriget

Fortfarande är supermakterna två och de största fienderna till alla världens folk. Men de motsättningar som existerar mellan de två riskerar hela tiden att utlösa ett världskrig och är därför viktiga att analysera. Att skjuta detta krig framför sig är ett huvudmål för den nuvarande kinesiska politiken.

Inom det amerikanska ledarskapet har funnits två linjer för att möta den nya situationen. Den förhärskande appeasement-linjen, företrädd av Ford, Kissinger och även Carter, och den opponerande 'hårda' linjen företrädd av Nixon, Reagan, Schlesinger.

Appeasement-linjens förespråkare inser visserligen att Sovjet rustar för krig, men dess taktiska framgångslinje är att vinna tid för rustning och konsolidering av den amerikanska supermakten genom eftergifter till Sovjetunionen.

Ett uttryck för appeasement-linjen är den s.k. Sonnenfeldt-doktrinen som uppmanar Sovjet-ledarna att eftersträva en 'organisk' förening med staterna i Östeuropa. I svenska massmedia (se t.ex. Aftonbladet den 27 juli, Internationella studier 3/76) har denna doktrin närmast tagits som uttryck för en offensiv amerikansk strategi, oförändrad från Vietnamkrigets eller Marshall-planens dagar. Dessa iakttagare har fäst mera uppmärksamhet vid Kissinger/Sonnenfeldts varningar för att släppa in revisionistpartier i de sydeuropeiska staternas regeringar än vid det faktum att USA för första gången under efterkrigstiden ger Sovjet fullständigt fria händer i Östeuropa inklusive Rumänien och Jugoslavien, som naturligt nog var de första att anse sig hotade av Sonnenfeldt-doktrinen. (Jfr Fords aningslösa uttalanden den 6 oktober att t.ex. Polen 'inte står under sovjetisk dominans').

Den 'hårda' linjen eller konfrontationslinjen har kritiserat de stora krediterna till Sovjet och Östeuropa (till och med 1975 30 miljarder \$), försäljningen av teknologi, som indirekt kan ha militär betydelse, liksom sädesleveranserna till Sovjet. Den kräver forcerade rustningar. Den förespråkar ökat motstånd mot Sovjet varhelst de söker öka sitt inflytande.

Ingendera falangen i USA för en politik som leder till fred. Men motsättningen kan liknas med de motsättningar som fanns på 30-talet mellan Churchills och Chamberlains fraktioner i det brittiska ledarskapet. Churchills 'hårda' linje hade sannolikt, om den kommit till makten tidigare, kunnat hålla tillbaka Hitler, fördröjt krigsutbrottet och gjort kriget kortare.

I ett tal till f.d. utrikesminister Schlesinger i Peking den 1 september i år förklarade utrikesminister Chiao Kuan-hua Kinas avståndstagande från appeasementlinjen:

'Det är uppenbart av livets realiteter att rivaliteten för världshegemoni växer och med nödvändighet leder till ett nytt världskrig. Detta är oberoende av människans subjektiva vilja. Den imperialist-

makt, som framställer sig själv som 'socialistisk', använder 'avspänningens' retorik mest värtaligt, medan den mest energiskt utvidgar sina rustningar och förbereder för krig. Som dr Schlesinger med rätta påpekat 'talar den om fred, men verkar för krig'. Konfronterade av de expansionistiska ambitionerna hos denna supermakt, försöker en del människor med förhandlingsuppögörelser (appeasement) och eftergifter eller offerar till och med andra i ett försök att skydda sig själva. Detta är naturligtvis önsketänkande. Läxan från München på trettioalet bevisar att detta bara kan betyda att föda upp en tigerunge och störta sig själv i djupaste olycka. Enligt vår mening måste den riktiga politiken vara att erkänna verkligheten, mobilisera och lita till folket och enas med alla krafter som kan enas för att ge 'lika gott igen'.

Total allians eller total konfrontation?

Betyder då inte det faktum att de kinesiska ledarna uppmuntrar USA att öka sitt motstånd mot Sovjetunionens expansion att Kina i själva verket lierar sig med USA-imperialismen?

För det första tycks de människor som ställer frågan så anse det heligt förbjudet att i något läge och i något avseende liera sig med USA-imperialismen. Men inställningen till sådana allianser beror ju på läget och de faktiska omständigheterna. Stalins Sovjetunionen var i ett visst läge lierat med USA-imperialismen, Ho Chi Minhs befrielsearmé liksom för övrigt Röda armen i Kina upprätthöll goda relationer med USA-imperialisterna och sökte stöd mot den gemensamma fienden, Japan. Det är sant att världsläget inte är detsamma idag, men möjligheterna av en liknande situation kan aldrig principiellt uteslutas.

För det andra ligger i frågan underförstått att inga andra typer av relationer mellan stater existerar än skoningslös kamp eller förbehållslös allians.

Samtidigt som Kina utan tvekan söker enhet med USA i vissa frågor, förblir kampen det grundläggande och den förs i en hel rad frågor.

Om de amerikanska ledarna bröt den nuvarande eftergiftslinjen i Europa, enligt Sonnenfeldt-doktrinen, och i stället gav uttryckligt stöd åt Rumänien, Jugoslavien liksom alla självständighetssträvanden i Östeuropa vore detta självfallet något bra.

Om de amerikanska ledarna upphörde att sluta avtal med de sovjetiska ledarna om skenbara begränsningar i rustningarna, som endast döljer de forcerade krigsförberedelserna, vore det också något bra.

För de Vylder, som har svårt med nyanserna, är det omöjligt att förstå att en sådan hållning mycket väl kan kombineras med den mest skoningslösa kamp mot USA-imperialismen på en hel rad områden:

- Kina kräver fortfarande att USA ska bort från Taiwan, så som Nixon utfäste sig i Shanghaiöverenskommelsen 1971.
- Kina kräver att USA ska lämna Sydkorea, så att landet kan återförenas.
- Kina kräver att USA ska upphöra att genom sitt veto blockera frågan om en ny, demokratisk stadga för FN.
- Kina stöder den tredje världen i kampen för en ny ekonomisk världsordning, som riktar sig mot hela den imperialistiska världen, de två supermakterna, och i högsta grad USA.
- Kina stöder tendenserna till oberoende från USA i Latinamerika (t.ex. tillkomsten av samarbetsorganisationen SELA, där länder som Kuba och Chile samsas, men USA utestängs).

- Kina stöder i Europa tendenserna att inte förlita sig till USA utan till egna krafter när det gäller att ekonomiskt, militärt osv. motstå Sovjetunionen.

Den som likt Stefan de Vylder kallar detta för att 'ensidigt stödja USA ... över allt i världen' och 'liera sig med USA-imperialismens och den globala kontrarevolutionens allra värsta hantlangare' talar mot bättre vetande.

Vad som hänt är att Kina samtidigt som de fortsätter politiken att söka ena alla som kan enas mot supermakterna, också söker ut veckla motsättningarna mellan supermakterna på ett som är till folkens fördel, dvs att gynna revolution och motverka krig.

Det nationella oberoendet – 'den centrala punkten'

En grundläggande oklarhet i de Vylders artikel gäller det nationella oberoendet. Enligt honom kan "KKPs klasslösa stat-mot-stat-teori i vilken 'land', 'folk' och 'regering' praktiken blev synonyma begrepp endast ytterligare fördunkla förståelsen av imperialismen".

Det är betecknande att samma kritik rikta, mot Kina från Moskva: 'Peking ... för en ljudlig kampanj till 'försvar' för de 'små och medelstora ländernas' nationella intressen och suveränitet' men dess utrikespolitik ha, i verkligheten 'fjärrmat sig från den proletära: internationalismen och förlorat allt klassinnehåll'. (From anti-imperialism to anti-socialism, Moskva 1974).

Om vi som de Vylder menar ska sluta tala om stater, så får vi förstås också sluta tala om statlig suveränitet och nationellt oberoende. I hans världsbild är detta oväsentligheter. Så kan det inte vara för en marxist. I polemik mot Kautsky skrev Lenin:

'Imperialismen innebär ett antal stormakters tilltagande förtryck av världens nationer ... *Därför måste den centrala punkten* (min und) i socialdemokraternas program vara den indelning av nationerna i förtryckande och förtryckta vilken utgör imperialismens väsen och vilken social-chauvinisterna och Kautsky svekligt kringgår' (Lenin, citerad efter Sandegren 'Arbetarklassen och den nationella frågan', Oktober, s. 164).

Oklarhet på 'den centrala punkten' leder obönhörligt fel i synen på världsläget idag. Eftersom skärningspunkten mellan imperialismen och de förtryckta nationerna är det nationella oberoendet i alla dess olika former, är de Vylders oklarhet ödesdiger.

För de Vylders har den lett till total oförståelse för hela den Tredje världens kamp, vars framväxt är den mest betydelsefulla förändringen av världen under efterkrigstiden. Den tredje världens länder har på en allt bredare front försvarat sin statsuveränitet, tagit kontroll över de nationella tillgångarna och bekämpat supermakternas utplundring och utsugning. I botten för de Vylders ställningstagande finns mycket grumliga teorier.

När han i en artikel 1973 diskuterade Chile, förklarade han t.ex. att folkets kamp i Chile skulle gagnas av sänkta kopparpriser (*OBS! redan innan Allenderegimens fall!*)

'bör man hälsa prisfall på u-ländernas exportprodukter med tillfredsställelse? ... *bör man hävda att imperialismen åtminstone har en gynnsam effekt*, nämligen den att reducera u-ländernas tillgång på valuta? *I vissa fall otvivelaktigt ja* – speciellt, givetvis i de länder där den utländska valutan direkt användes mot folket ...' (Häftet för kritiska studier 2-3/73 s. 55, min understr.)

Enligt de Vylder har Chile lidit inte av det 'ojämna utbyte' som imperialismen påtvingat tredje världens länder 'utan av för goda exportpriser på salpeter och koppar' (s. 50).

Denna sammanblandning av Chiles nationella rättigheter gentemot imperialismen och av klassförhållandena i Chile blir ödesdiger: de Vylder hamnar på imperialisternas ståndpunkt

och rimligen bör han ha varit för en handelsbojkott av Chile redan under Allende.

Om ett krav från ett förtryckt land på rättvis betalning för landets produkter t.ex. leder till att en överklass i detta land berikas och kanske även tillfälligt stärker sitt välde, så måste kommunisterna ändå vara *för* detta.

1. Alla krav som riktas mot imperialismen, särskilt de två supermakterna, bidrar till att försvaga denna, att åstadkomma en global styrkeförskjutning till de förtryckta nationernas fördel, vilket återverkar gynnsamt på möjligheterna till social frigörelse och revolution i hela världen.

2. För arbetarklassen och folket i ett land är det självfallet en fördel om landet är självständigt och har så stor kontroll över de egna naturtillgångarna som möjligt, samt att bytesförhållandena med omvärlden förbättrats till landets fördel.

Revolutionen i ett förtryckt land kan inte genomföras utifrån. Den kan bara genomföras av arbetarklassen och folket i det förtryckta landet. Detta är den ståndpunkt marxismen nådde fram till i kamp mot opportunistiska och socialchauvinistiska riktningar (mot Bernsteins och andras 'progressiva' imperialism).

'Länge trodde jag att det skulle vara möjligt att störta den irländska regimen genom den engelska arbetarklassens inflytande', skrev Marx i ett brev till Engels 1869, 'Djupare studier har nu övertygat mig om motsatsen. Den engelska arbetarklassen *kommer aldrig att åstadkomma någonting* innan den har gjort sig av med Irland. Hävstången måste läggas an i Irland' (Marx/Engels 'On colonialism' s. 332).

de Vylder har, som vi sett, fel i två grundfrågor, principerna för en socialistisk stats utrikespolitik och synen på det nationella oberoendet. Men han har också, som ett resultat av dessa fel i princip, också fel i det konkreta.

Låt oss granska några delar av hans kanonad gentemot den förda kinesiska utrikespolitiken närmare.

Stöd åt revanschister i Europa?

de Vylder beskriver Kinas politik visavi Europa som ett stöd åt revanschistiska och ultra-reaktionära kretsar. Det är en bild som spricker så fort man knackar på den.

Franz Josef Strauss har inte gjort något 'triumfartat' intåg i Peking. Strauss har liksom ledarna för CDU (Helmut Kohl) och SPD (Helmut Schmidt) besökt Kina. Detta är i sig en framgång för Kina.

På femtiotalet hade Kina förbindelser endast med Sverige, Schweiz, Finland, Norge och Danmark. 1964 erkände de Gaulle Kina och under 70-talets första år erkändes Kina av ytterligare 11 europeiska länder.

I 20 års tid verkade Strauss' parti i regeringsställning för att inte erkänna Kina, och i mitten av 60-talet besökte han Taiwan. Strauss' parti förhindrade bl.a. att västtyska firmor skulle bygga ett valsverk i Kina.

Det är lätt att bakom den sovjetiska anklagelsen mot Kina för att bygga ett 'förenat politiskt krigsparti' med Strauss (A Medvedkins film 'Varning maoism', en 'gåva' från Sovjets TV till Sveriges radio, visad den 30 september) spåra förtrytelse över att Kina effektivt brutit sin isolering gentemot Västeuropa.

De konkreta anklagelserna faller tillbaka på Sovjet självt. T.ex. fördömer Moskva att Kina

uttalar stöd för Strauss' idé om 'Tysklands återförening', för vilket maoisterna officiellt mottagit beröm i Bayern-Kurier i München (J. Bevkun i Norrskensflamman den 22 september 1975). Men det är, Stefan de Vylder, inte Kina utan Sovjet som ändrat uppfattning i Tysklandsfrågan. Chou En-Lais tal i Östberlin den 24 juli 1954 skiljer sig inte från vad de kinesiska ledarna idag hävdar: utan Tysklands återförening kan det inte bli verklig fred i Europa. Att Strauss i Västtyskland fått närmast entreprenad på återföreningsfrågan liksom på kritiken av de forcerade sovjetiska rustningarna är resultatet av att andra politiska partier offrat tidigare uppfattningar på 'avspänningens' altare. I Västtyskland är det för övrigt inte Strauss utan Brandt/Schmidt som står som de största garanterna för ett bibehållet amerikanskt inflytande i Europa.

de Vylder kritiserar också Kina för stöd åt EG. Det är riktigt att Kina stöder EG, men vi måste fråga ur vilka aspekter och i vilka avseenden?

Peking Review förklarade i nr 5/72:

'EEC har sedan bildandet 1958 använts av det västeuropeiska monopolkapitalet till att öka exploateringen av det arbetande folket, likaväl som till att stärka den ekonomiska konkurrensen med USA.'

Inget tyder på att de kinesiska kommunisterna lämnat denna syn på EG. Men i det förändrade världsläget har kineserna starkare kommit att betona den andra aspekten: EGs roll av försvarsorganisation gentemot supermakterna.

I juli förra året upprättades förbindelser mellan Kina och EG redan innan COMECON-länderna lyckats med detta. Det var ett nytt framsteg för den kinesiska diplomatin. EG förklarade sig inta en acceptabel hållning i Taiwan-frågan, och fördelaktiga avtal har kunnat slutas.

Li Chiang, Kinas utrikeshandelsminister förklarade under EGs vicepresident Christopher Soames besök i Kina i maj förra året:

'Sedan EG upprättades har det funnits en ständigt växande tendens till enighet mellan de västeuropeiska länderna. De har motstått påtryckningar och inblandning utifrån och gjort oupphörliga ansträngningar att slå vakt om sin suveränitet och sitt oberoende. Detta är en positiv utveckling av världsläget.'

Li Chiang förklarade också att Kina 'skulle vilja se bättre förbindelser utvecklas mellan EG och den tredje världens länder'.

Kinas hållning är logisk och konsekvent. Självfallet kan den inte tolkas som att Kina uppmanar det arbetande folket i EG-länderna att sluta sig samman med monopolkapitalet.

På liknande sätt förhåller det sig med NATO-frågan. Vanligt är att NATO betraktas som ett viljelöst utskott på den amerikanska imperialismen, en bild som var entydig och riktig 1949, men knappast idag. Av de femton medlemsstaterna är 12 europeiska stater, som stärkt sina ställningar gentemot USA. Inom NATO står de enskilda medlemsstaterna för sina egna försvarsutgifter och Frankrike och Grekland har rentav lämnat det militära samarbetet. NATO är visserligen en sammanslutning av USA och de europeiska stater som ingår i pakten, men inga beslut skulle kunna fattas i strid med majoriteten av europeiska staters vilja. Ett tecken på att NATO inte spelar samma roll av förlängd arm åt USA som på 50- och 60-talen är tendenserna från Frankrike, det land som hårdast värnat sin självständighet gentemot USA, att nu reaktivera sitt medlemskap i NATO.

Kina har i olika sammanhang uttalat sig positivt om NATOs rustningar. Men detta måste

sättas i relation till de sovjetiska och Warszawa-paktens rustningar som enligt en mångfald bedömare (se t.ex. SIPRI 1976) idag ökar snabbare än NATOs. En ökad jämvikt i Europa skulle öka Sovjetunionens möjligheter att utöva hot och påtryckningar på Västeuropa.

Förhåller sig därmed Kina likgiltigt till om USA får ett ökat inflytande i Europa? Tvärtom återger Kina uppfattningen att Västeuropa borde 'först och främst stärka sig själv militärt och stärka enheten *i stället för att helt lita på USA*' (Hsinhua den 23 juli 1976). I samma översikt av den europeiska situationen efter Helsingfors noterar Hsinhua att 'Sverige, Schweiz och Österrike, neutrala länder i Västeuropa, också har förbättrat sina truppers vapenutrustning och armens och folkets militära utbildning, som en förberedelse för att motstå väpnad aggression utifrån'. Talet om att Kina skulle vilja se Sverige och andra neutrala länder som NATO-medlemmar är spekulationer som inte har stöd i vad kineserna säger.

Storlån till Pinochet?

Stefan de Vylder har för hela sin analys av den kinesiska utrikespolitiken använt summa tre nummer av *Peking Review* (5/3, 12/3 och 20/2 1976) samt en utgåva av Hsinhua (5/1). Men inte ens på grundval av detta knapphändiga material är det möjligt att så totalt missuppfatta den kinesiska synen som de Vylder.

'Kör vargen (USA) på porten, men se upp så att inte tigern (Sovjet) slinker in bakvägen', är den kinesiska devis som använts för att sammanfatta politiken (se *Peking Review* 32/75). Denna tvåsidiga politik har kineserna också följt när det gäller Latinamerika.

I en nyårsledare sammanfattade Hsinhuas Latinamerikakorrespondent situationen, samma nummer av Hsinhua där Stefan de Vylder bara lyckats hitta en som han fann tvivelaktig rapport om sovjetiska agents aktivitet i Latinamerika:

'USA-imperialismen är i alla avseenden mer hänsynslös i sin exploatering och utplundring av de latinamerikanska staterna nu när den kapitalistiska världen hamnat i den allvarligaste ekonomiska krisen sedan kriget. För att motsvara sin globala strategis behov i kampen om världsherraväldet har den sovjetiska socialimperialismen spelat ett ömkligt spel mot de latinamerikanska länderna, falskt stöd och verkligt sabotage falsk hjälp och verkliga försök till dominans över dem' (Hsinhua 5/1 1976).

I *Peking Review* 12/3, påstår de Vylder att det finns en 'instämmande' kommentar till Kissingers Latinamerika-turné i februari i år. Stämmer detta?

Syftet med Kissingers resa beskrivs i artikeln som att 'hålla samtal ... med ledare för sex stater om en rad regionala och bilaterala frågor, inklusive den skada som USAs nya handelslag gjort Latinamerika, de transnationella bolagens verksamhet och Panamas begäran om återställande av suveräniteten över kanazonen.'

Artikeln hånar Kissingers 6-punktsplan för att 'aktivera' relationerna USA-Latinamerika med dess löften om 'stöd', 'hjälp' och förhandlingar om dispyter 'på en jämlik bas'. Hur denna artikel kan tas till intäkt för 'instämmande' i Kissingers politik är ofattbart.

de Vylders hänvisning till en artikel där Hsinhua rapporterade om sovjetiskt spionage är poänglös. Påståendet om sovjetisk spionageaktivitet i Latinamerika är inte särskilt upphetsande. Att det pågår en sådan aktivitet har t.ex. intygats av Philip Agee ('CIA Diary'). Hsinhua-artikeln stödde sig på så olika källor som La Prensa (Honduras), O Estado de Sao Paulo (Brasilien), Siete Dias (Argentina), El Mundo (Venezuela) och El Espacio (Bolivia).

de Vylder gycklar också med den optimistiska grundtonen i Kinas syn på världen. För honom

är och förblir läget svart:

‘Samtidigt som all tillgänglig statistik pekar på en katastrofal försämring av folkens levnadsstandard i nästan samtliga latinamerikanska länder, samtidigt som svälten, arbetslösheten och misären breder ut sig i allt desperatare omfattning, samtidigt som koncentrationslägren och tortyrkamrarna dagligen skördar nya offer ... basunerar KKP ut små hurtiga nyhetsnuttar som t.ex. ‘Latinamerika: Stadig tillväxt av spannmålsproduktionen’ (*Peking Review* 5/3 1976).’

I den notis de Vylder hänvisar till fanns produktionssiffror för Mexico, Guayana, Venezuela, Ecuador och Bolivia som antyder förbättringar av situationen. Har de Vylder motstridande fakta får han väl komma med dem.

Det är ett vanligt drag i den sovjetiska och östeuropeiska propagandan att ytterst sällan några framsteg för länder utanför COMECON noteras. Sovjet-ledarna förnekar direkt möjligheten av utveckling genom självtillit.

Situationen i den tredje världen är så allvarlig att befrielsen endast kan komma om de ‘efterblivna’ bönderna lierar sig med det ‘internationella proletariatet’, (läs: Sovjetunionen) (se bl.a. en kritisk granskning i rumänska Lumea 14/1976).

Men de Vylders paradnummer är ändå Kinas påstådda ‘storlån till Pinochetjuntan’, som han refererar till ett par gånger. Omedelbart efter utgivningen av Zenit nr 46 hemkom en delegation från Svensk-kinesiska vänskapsförbundet från Kina. Kinesiska tjänstemän som de diskuterat utrikespolitik med, förklarade att alla uppgifter om kinesiska krediter till Pinochetjuntan är lögnaktiga. I den officiella chilenska tidskriften Boletin Mensual där alla avtal med främmande makter publiceras har inte heller funnits en rad om några kinesiska krediter.

Det visar sig också vid en genomgång av de uppgifter i denna riktning som publicerats i världspressen att de i inget fall hänvisar till säkra källor. Först dök uppgiften upp i en Pravda-artikel den 12 april 1975. Därefter dök den upp i mer eller mindre fantasirika varianter (lånet blev flera lån; det kom att gälla vapenköp osv.) i Sovjetskaja Rossija (refererat av Norrskensflamman den 22 september), Dagens Eko i november 1975 (Björn Kumlien, som i sin tur fått uppgifterna från Latinamerican Report, som i sin tur inte hade någon egentlig källa), OSB-kulturkvarten den 25 november, Prensa Latina i februari 1976. Aftonbladet den 15 februari, Boletin Informativo (Kuba) den 15 juli, Chile-bulletinen 2/76 osv. osv.

Historien är ett praktexempel på hur propagandalögner som knyter an till aktuella ideologiska strömningar och förväntningarna hos vissa grupper kan få oanad spridning (för en utförligare redovisning av historien med Kinas ‘Chile-pengar’ se *Gnistan* 31/76).

Stöd åt Sydafrika?

de Vylders version av händelserna i Angola överensstämmer i allt väsentligt med den bild MPLA och Sovjetunionen velat skapa. ‘Angolas ‘lagliga regering’ bad om hjälp ... från kubanska soldater mot invasionsstyrkorna (från Sydafrika).’

Sanningen är en annan. Redan i januari 1975, ungefär samtidigt som de tre befrielseörelserna MPLA, UNITA och FNLA undertecknade en överenskommelse om en koalitionsregering efter självständigheten den 11 november, började Sovjet skeppa in vapen och rådgivare till Angola. De första kubanska trupperna anlände redan under våren 1975 (*Guardian* den 21 januari 1976) dvs. innan det fanns någon regering alls utöver kolonialmaktens. Först i augusti, sedan antalet kubaner stigit till flera tusen, intervenerade Sydafrika med en styrka om 2 400 man. Sovjet/ Kuba svarade med ytterligare truppöveranser, Sydafrika trappade upp sin

intervention osv. Den ena inblandningen legitimerade den andra i ett välkänt mönster.

Omkring den 27 mars i år lämnade de sista sydafrikanska enheterna Angola, men ryssarna och kubanerna finns fortfarande kvar. Vem ska de nu försvara de angolanska folket mot de Vylder? Ett folk som kämpat med vapen i hand under 15 år och uppnått sin självständighet från den portugisiska kolonialmakten och USA-imperialismen, skulle detta vara oförmöget att nu själv försvara sitt land utan sovjetiska 'rådgivare' och kubanska legoknektar (detta är en adekvat beteckning eftersom ingen laglig regering inbjudit dem och beslutet om intervention tveklöst måste ha godkänts av Moskva.).

Kina gav under många år materiellt stöd åt de tre befrielseörelserna, men inställde denna hjälp så snart ett avtal om Angolas självständighet slutits (se Lai Ya-Lis deklARATION i FN den 24 november).

de Vylder insinuerar att Kina inte skulle ha tagit ställning till den sydafrikanska interventionen. Detta är falskt. Lai Ya Li förklarade i FN den 24 november att 'den andra supermakten har inte kommit på efterkälken och iscensätter aktivt en intervention av de sydafrikanska myndigheterna'. Den 10 december förklarade den kinesiska delegationen att tillbakadragandet av alla främmande trupper från Angola, inklusive Sydafrikas är ett nödvändigt steg mot återupprättande av Angolas enhet.

de Vylder påstår att Kina i Angola-debatten i FNs säkerhetsråd i mars inte skulle ha tagit ställning till Sydafrikas intervention, och därför lagt ner sin röst.

Sanningen är att Kinas utrikesminister Huang Hua i denna debatt förklarade att den kinesiska delegationen 'starkt fördömer den sydafrikanska rasistregimens aggression mot Angola, kräver respekt för Angolas oberoende, suveräniteten och den territoriella integriteten av alla stater och fördömer Sydafrika för att använda Namibia för att utföra provokativa och aggressiva handlingar mot Angola eller någon annan afrikansk grannstat' (*Peking Review* den 9 april).

Den kinesiska delegationen deltog inte i voteringen om resolutionen i FNs säkerhetsråd, med motiveringen att denna ensidigt fördömde den sydafrikanska interventionen men inte tog ställning till den sovjetiska interventionen.

Vad slags 'stormakt' är Sovjet?

Vad som till sist blir kvar av de Vyliders 'kritiska analys' av Kinas utrikespolitik är detta: Kina bekämpar Sovjetunionen och anser denna imperialistmakt till och med farligare än USA. När lögnerna, nidbilderna och de lösryckta citaten skalas bort är detta vad som blir kvar. Och kanske var det just detta som Stefan de Vylder ville undvika att diskutera.

Var de Vylder själv står i denna för anti-imperialister idag helt avgörande frågan om Sovjets roll framskymtar i artikelns början. Att påstå att Sovjetunionen är kapitalistiskt 'är ett hån både mot marxismen som analysmetod och mot hela den marxistiska teorin om imperialismens drivkrafter'. de Vylder tror inte på något som han inte fått sig bevisat i teorin!

Men blind är väl den som inte ser de konkreta, verkliga yttringarna av imperialism: ockupationen av Tjeckoslovakien, det nationella förtrycket av folken i Sovjetunionen, Mongoliet och Östeuropa, det ojämna utbytet med den tredje världen, försöken att med u-hjälp, handel, rådgivare etc. skapa ett beroendeförhållande till Sovjet, de sovjetiska flottrustningarna, de allt vanligare gränskränkningarna mot andra länder, rovfisket på andras vatten etc. Den som idag påstår att Sovjet är ett socialistiskt land, har oändligt mycket mer att

förklara än den som insett att Sovjet skiftat färg.

Att de Vylder med en brasklapp förklarar att Sovjet bl.a. utövar 'stormaktsförtryck i Öst-europa', hjälper honom inte. Han har inte besvarat vad slags stormakt Sovjet är, och rör sig följaktligen med precis det klasslösa statsbegrepp som han felaktigt anklagar marxist-leninisterna för.

SKP och självständigheten

SKP för en 'desperat' och 'besinningslös' politik och är skrattretande eftersägare till Kina, säger de Vylder.

Som vanligt lider hans framställning av brist på elementära sanningskrav. SKP har t.ex. inte kallat VPKs medlemmar för 'femtekolonnare' och sådana tillmälen kan därför inte heller ha 'blivit allt vanligare i SKP-propagandan'.

Det är också en smula komiskt när de Vylder anklagar SKP för 'konspirationsteorier' men själv hänger sig åt de värsta spekulationer om att SKPs syn på det nationella försvaret kommer att leda partiet till att 'samarbeta med de borgerliga underrättelsetjänsterna i Portugal, Västtyskland, Sverige etc.'! eller till att vilja ange 'Chile-kommitténs medlemmar för SÄPO som Moskva-finansierade agenter och 'femtekolonnare'. Vem har i Sverige gått i spetsen för kampen mot hemliga poliser och borgarklassens olika spionorgan, de Vylder? Och vilket parti är det som utsätts för dessa organs huvudsakliga aktivitet?

Anklagelserna för att SKP slaviskt följer de kinesiska kommunisterna är en anklagelse som kan tas med knusende ro. Den har tidigare riktats mot SKP från extremt borgerligt håll.

Det finns utan tvekan stor överensstämmelse i synen på världsläget mellan de kinesiska kommunisterna och de svenska. Över hela världen gör sig en trend av enhet i kampen mot supermakterna gällande. SKP har dock aldrig antagit några kinesiska uppfattningar som sina utan att självständigt pröva och värdera dessa. Där vi har varit överens har vi stött de kinesiska kommunisterna. Men KKP har aldrig föreskrivit SKP eller något annat broderparti hur det bör gå tillväga i kampen i sitt land. Den 'fara för stora broderpartier' dom de Vylder skrockar om existerar inte, eftersom de kinesiska kommunisterna strikt, och stödda på sina egna erfarenheter, iakttar icke-inblandning gentemot andra partier och avstår från att skriva ut recept för revolutionen i andra länder.

Det finns naturligtvis lägen där en socialistisk stats politik ytligt sett kan komma i konflikt med intressena hos de nationella kommunistiska partierna. Men detta är helt beroende av om de enskilda kommunistpartierna förmår att analysera situationen självständigt. I sin skrift 'Några synpunkter till värderingen av det nuvarande internationella läget' diskuterade Mao Tsetung denna fråga 1946. Han förklarade där att de socialistiska och kapitalistiska länderna kan komma att ingå kompromisser i ett antal internationella frågor. Men dylika kompromisser 'kräver icke att folken i den kapitalistiska världens länder följer efter och gör kompromisser hemma. Folken i dessa länder kommer att fortsätta att föra strider av skilda slag i överensstämmelse med sina olika förhållanden' (Skrifter i urval s. 316).

Det är dock knappast sådan självständighet som de Vylder efterlyser. Rop om 'självständighet' är i munnen på många, bara ett sätt att maskera en viss politisk linje.

Låt oss ta VPKs 'självständighet' som exempel. Samma herrar som lovprisar 'självständigheten' sätter sig till bords med Bresjnev för att underteckna dokument om 'avspänning' och Europas framtid. Innehållet i dokumentet från Berlin-konferensen, som före konferensen

var en väl bibehållen hemlighet för VPKs medlemmar, bestäms av en sovjetisk krigsstrategi. På så vis blir de 'självständiga' VPK-ledarna brickor i ett spel, som inte ens alla av dem inser räckvidden av. Sådan 'självständighet' är självständighet från en kämpande, kritisk marxism och lojalitet med krigsherrar.

Och är det inte just en sådan 'självständighet' de Vylder kräver av SKP? Hans egen 'självständiga' hållning har på punkt efter punkt visat sig överensstämma till förväxling med officiella sovjetiska uppfattningar (Angola, Chile, Europa osv.). Det är troligen inte en konspiration, utan ett omedvetet sammanfallande, betingat av tidstypiska stämningar.

Verklig självständighet idag betyder att våga ställa de avgörande frågorna om världslägets förändringar och knacka på den förhärskande falska, livshotande världsbilden.

november 1976

Stefan de Vylder: Svar till Stefan Lindgren

1. 'Vad som till sist blir kvar av de Vylders "kritiska analys" av Kinas utrikespolitik är detta: Kina bekämpar Sovjetunionen och anser denna imperialistmakt till och med farligare än USA', skriver Stefan Lindgren i sitt svar. Men detta är ju ingenting som behöver bevisas; artikeln började med det självklara konstaterandet att Kinas Kommunistiska Parti (KKP), i likhet med bl.a. SKP, betraktar Sovjetunionen som huvudfienden, och syftet med artikeln var att påvisa några av de kontrarevolutionära konsekvenser som denna syn på världsläget har lett fram till för KKP och för KKP's 'broderpartier'. De exempel jag anförde – Angola, Chile, Kuba, Franz Josef Strauss, James Schlesinger, EG, stödet åt NATOs upprustning, kraven på en fortsatt amerikansk militär närvaro i Sydostasien, etc. – ska jag inte referera igen i denna artikel, utan nöja mig med att upprepa slutsatsen: Kinas nya utrikespolitik har medfört att Kina idag lierar sig med allehanda reaktionära krigshetsare och med många av USA-imperialismens allra värsta hantlangare runtom i världen. Och, observera: den av kineserna så ofta hyllade principen om icke-inblandning i andra länders inre angelägenheter har för länge sedan upphört att gälla för Kinas eget agerande – en klåfingrigare utrikespolitik får man leta efter. Sluta upp med att hyckla om detta, Stefan Lindgren – det finns idag få stater i världen som lägger sig i andra länders inre angelägenheter på ett lika beskäftigt sätt som Kina.

2. Ur nationell säkerhetssynpunkt är det fullt legitimt av kineserna att betrakta Sovjetunionen som det idag största hotet (och vice versa).

Med tanke på Kinas bittra erfarenheter av det ensidigt avbrutna sovjetiska biståndet till Kina i början av 1960-talet är det självklart att Kina – med rätta – misstror Sovjets avsikter. Men härifrån till att tro att Sovjet förbereder anfallskrig i snart sagt varje hörn av jordklotet är steget, minst sagt, långt.

Lindgrens dogmatism vad gäller krigsfaran idag har ingenting med marxism att göra. Förväntas letar man efter en materialistisk analys av de faktorer som måste leda fram till ett nytt världskrig. Men i stället för analys hittar vi fraser, i stället för fakta citerar Lindgren instämmande den avsatte kinesiske utrikesministern Chiao Kuan-Hua när denne förkunnar: 'Det är uppenbart av livets realiteter att rivaliteten för världshegemoni växer och med nödvändighet leder till ett nytt världskrig. Detta är oberoende av människans subjektiva vilja.' Att det är Sovjetunionen som förväntas utlysa detta nya världskrig är likaså en dogm som KKP och SKP inte ifrågasätter, och slutsatserna är lika mekaniska som kontrarevolutionära: Stärk NATO, rusta upp överallt, leve militariseringen av de kapitalistiska länderna! (vore Lindgren logisk borde han ju rimligen förordat ett preventivkrig mot Sovjetunionen – ett världskrig är ju

ändå 'ofrånkomligt och oberoende av människornas vilja', och varför inte passa på och slå till nu medan Warschawapakten ännu är militärt svagare än NATO?)

3. Lindgren utgår från vad vi andra tycker det krävs bevis för, nämligen påståendet att Sovjetunionen är en farligare, rovgirigare och slagkraftigare imperialistmakt än USA. Ibland förses detta påstående med den klädsamma reservationen att USAs ekonomiska styrka 'fortfarande' är större än Sovjets; KKP använder dock uttrycket 'världens största exploatör' om Sovjetunionen, och vid en debatt på Universitetet i Stockholm våren 1976 förklarade Stefan Lindgren att han helt stödde den kinesiska beteckningen 'världens största exploatör på Sovjetunionen (på en följdfråga om vilka data Lindgren baserade denna analys på svarade Lindgren – till publikens ohöjda förtjusning – följande: 'Ja, se bara på Tyskland på 1930-talet'. punkt, slut). Några siffror på denna gigantiska utplundring har vi dock inte sett i kinesiska tidningar eller i *Gnistan*, men ett par fakta kan kanske belysa omfattningen av Sovjets kapacitet att exploatera tredje världen.

Sovjets andel av den totala världshandeln har, till att börja med, sjunkit kraftigt under det senaste decenniet. År 1962 svarade Sovjet för 5,0 procent av hela världshandeln, år 1974 för 3,3 procent. Sovjets andel av den totala importen från u-länderna (exklusive Kina, Kuba, Vietnam och Nordkorea) sjönk under samma period från 1,9 till 1,6 procent, och andelen av exporten till u-länderna sjönk från 2,0 till 1,4 procent. USA – denna arma stormakt på dekis, enligt KKP och SKP – ökade mellan 1962 och 1974 sin andel av u-ländernas totala export från 20,0 till 27,1 procent samtidigt som andelen av exporten till u-länderna sjönk från 24,8 till 20,4 procent.

Sovjetunionens utveckling till 'världens största exploatör' och 'farligaste imperialistmakt' har alltså ägt rum samtidigt som Sovjets obetydliga andel av världshandeln har sjunkit ytterligare. Lindgren måste försöka förstå att vi är många som är skeptiska.

Det bör också påpekas att Sovjets andel av totala utlandsägda direktinvesteringar i tredje världen varit oförändrat låg – nämligen 0,0 procent – under hela efterkrigstiden. Även denna siffra rimmar illa med synen på Sovjetunionen som en klassisk imperialiststat (observera att KKP och *Gnistan* definierar Sovjet som en kapitalistisk stat som lyder under de kapitalistiska rörelselagarna). Sovjetunionens andel av det totala u-landsbiståndet är också utomordentligt liten (vilket varit en ständig källa till kritik från u-ländernas sida). År 1974 var det sovjetiska biståndet t.o.m. mindre än det kinesiska.

Dessa siffror säger ingenting om Sovjetunionens goda eller onda avsikter. Men de säger en del om rimligheten i KKP:s och *Gnistan*'s utsagor om Sovjets roll i världsekonomin. Att ta avstånd från Sovjetunionens ofta aggressiva utrikespolitik och avskyvärda stormaktsförtryck i Östeuropa är en sak, Stefan Lindgren – men blanda för tusan inte in den marxistiska analysen av imperialismens drivkrafter i detta sammanhang, då får du räkna med fortsatta skrattsalvor när du offentligt upprepar påståendet att Sovjetunionen är 'världens största exploatör'.

4. Enligt Lindgren tillhör jag dem som 'förfäsktar folkens och staternas kamp för nationellt oberoende'. Ingalunda. Däremot betvivlar jag bl.a. att Augusto Pinochet är rätte mannen att leda denna kamp. Försök att förstå, Stefan Lindgren, att imperialismens lakejer måste bekämpas och besegras innan 'folken och staterna' kan uppnå nationellt oberoende. Att, som *Gnistan* gör, samtidigt tala om 'kamp mot imperialismen' och 'för nationellt oberoende' och stödja FNLA och UNITA och utnämna Augusto Pinochet till en 'allierad till tredje världens folk' inger knappast något förtroende.

5. Stefan Lindgren har inte förstått ett skvatt av den artikel i Häftet för Kritiska Studier (2-

3/73) som han citerar för att 'bevisa' att jag skulle ha varit för en imperialistisk handelsblockad mot Chile under Allende-tiden. Denna slutsats, liksom slutsatsen att jag anser att folkets kamp i Chile under Allende-tiden skulle ha gynnats av låga kopparpriser, är en så pinsam, ekonomistisk misstolkning av artikeln att man om man aldrig hade träffat Stefan Lindgren skulle frestas att tro att han skämtade.

Vad jag ville säga var ungefär följande. I beroende u-länder med regimer som stöds av imperialismen blir hela den ekonomiska strukturen och klasstrukturen deformerad av den imperialistiska penetrationen. En av de på lång sikt farligaste effekterna av detta beroende är att ekonomin helt anpassas till att tjäna imperialismens och den inhemska härskande klassens intressen. Ett sätt att uppnå detta är att låta utländska varor konkurrera ut den inhemska industrin (och ibland även jordbruket) – följden blir lätt ett ensidigt beroende av råvaruexport, ofta mineraler, och ett starkt beroende av import av industrivaror. Det beroende landets ekonomiska potential förblir outnyttjad, industrin förtvinar och arbetslösheten ökar, bl.a. till följd av att exportsektorn ofta är högt mekaniserad och oförmögen att absorbera den arbetskraft som slås ut i den konkurrensutsatta industrin. I detta läge kan, skrev jag – med exempel hämtade från Chiles historia – en ökning av tillgången på utländsk valuta vara skadlig för sysselsättningen och för folkets levnadsstandard, nämligen om den utländska valutan används för att öka importen av varor som konkurrerar med inhemsk produktion. Som en ytterligare fara nämnde jag att om den utländska valutan används för att rusta upp den härskande klassens förtryckarapparat med moderna vapen riktade mot folket så kan en prisstegring på landets exportprodukter utgöra ett dubbelt hot: både arbetslösheten och förtrycket kan öka. Men utan en konkret analys av den konkreta situationen i varje land kan ingenting tas för givet, betonade jag – om den utländska valutan används för att skapa arbetstillfällen och bygga upp landets ekonomi är detta självfallet något bra, om den däremot används för att förstärka landets beroende av imperialismen måste detta bedömas som negativt för landet och folket.

Det är dock uppenbart att Allende-regeringen och det chilenska folket drabbades hårt av den imperialistiska kreditblockaden 1970-73 (liksom folket idag drabbas av imperialismens finansiella och militära stöd åt Pinochet-juntan) – syftet med denna blockad var ju att försvaga de folkliga krafterna och bana väg för gorillornas maktövertagande.

Riskerna med utländskt beroende via utrikeshandeln är något som kineserna sedan länge har insett. Den kortsiktiga nyttan av utländska varor kan ofta uppvägas av negativa konsekvenser på litet längre sikt, även i ett land som bygger socialismen; Kinas dyrköpta erfarenheter av utländskt ekonomiskt beroende har tvingat folket att inse att kortsiktiga nackdelar kan innebära långsiktiga fördelar och tvärtom. Vad är 'självillit' om inte att lita till egna krafter, vilket bl.a. innebär att undvika att bli beroende av utländska varor, hjälpare, experter, m.m.? Kineserna beskriver, mycket träffande, den imperialistiska handelsblockaden mot Kina som 'en dålig sak som förvandlades till en god', och samma fras använder man om det avbrutna sovjetiska biståndet.

Hela min artikel om utrikeshandel i Häften för Kritiska Studier kan i själva verket läsas som ett försvar för den syn på utrikeshandeln som kineserna förfäktade under hela 1960-talet: lita till egna krafter, bygg upp den inhemska industrin, undvik att bli beroende av utländska varor, etc.

Inget av detta begriper Stefan Lindgren. Att, som Lindgren och många andra skribenter i *Gnistan* gör, analysera imperialistiskt beroende i termer av den enkla formeln 'högre råvarupriser = anti-imperialistisk kamp = mindre utländskt beroende' är bara ett av många utslag

av den dogmatiska ekonomism som präglar hela SKPs syn på tredje världen.

6. Stefan Lindgren nämner som exempel på Kinas 'oerhörda framgångar' att 'budskapet om Mao Tsetungs död mottogs av hundratusentals människor världen över med stor sorg'. Mot detta ställer Lindgren undertecknads 'kraxande' om att Kinas 'prestige naggats i kanten' och om att 'KKPs broderpartier reducerats till bisarra sekter'. Visst håller jag med Lindgren om att många människor sörjde Maos död – även om jag misstänker att Lindgrens siffra är på tok för låg, nog borde det väl stått miljoner? – men jag är tämligen skeptisk mot några av de djupast sörjande. Augusto Pinochet, t.ex., beordrade fullt pådrag med anledning av Maos död: flaggorna på halv stång i hela Chile och tre dagars officiell landsorg (eller exakt lika många som när Franco dog). Blir du aldrig betänksam, Stefan Lindgren, när du betraktar en del av Kinas nyförvärvade vänner? Är inte det kinesiska folket och revolutionen värda bättre bundsförvanter?

7. Till Kinas bundsförvanter vill jag dock inte räkna Sydafrika. Jag har aldrig påstått att Kina 'lierat sig' med Sydafrika – däremot konstaterade jag att Kina indirekt tagit parti för Sydafrika *mot* MPLA, bl.a. genom att politiskt och diplomatiskt (och tidigare även militärt) backa upp Sydafrikas gunstlingar UNITA och FNLA. Lindgren har rätt i att Kina fördömt både kubanernas stöd åt MPLA och Sydafrikas invasion av Angola förra hösten. Men hur skall man tolka den kinesiske FN-delegatens skildring av den sydafrikanska invasionen som rent defensiv och 'framprovocerad av socialimperialismens legoknektar' om inte som ett sätt att säga att av två onda ting föredrar Kina Sydafrika framför MPLA och Kuba? (det behöver väl knappast tilläggas att Kinas agerande skapade en enorm förbittring i Afrika).

'Vem ska ryssarna och kubanerna försvara det angolanska folket mot?' frågar Lindgren, till synes retoriskt. Ja, det är en viktig fråga som dock är lätt att besvara; det torde finnas få stater i världen som är mer utsatta för ett militärt hot än just Angola. Sydafrikas och USAs lakejtrupper opererar fortfarande på angolesiskt territorium, och den sydafrikanska reguljära armén har som bekant för vana att göra raider långt in i grannländerna. En sydafrikansk invasionsstyrka stod för bara något år sedan ett par mil söder om huvudstaden Luanda. Räcker inte detta som hot, Stefan Lindgren?

8. Kubas roll idag är, enligt Lindgren, 'i huvudsak reaktionär genom att Kuba spelar rollen av stödtrupp åt den farligaste supermakten idag, Sovjet'. Detta stämmer väl överens med KKPs officiella syn på Latinamerika; Kuba och Sovjet, inte USA, utmålas i kinesisk press som de farligaste hoten mot Latinamerika. (En intressant omsvängning kan dock vara på väg, i en artikel om Latinamerika i *Peking Review* från den 22 oktober i år nämns inte 'socialimperialismen' vid namn en enda gång, och folkens kamp mot regimerna i Bolivia, Argentina, Brasilien, Ecuador, Honduras, Costa Rica och El Salvador beskrivs i mycket förstående ordalag. Urvalet av länder är något märkligt, och artikeln kryllar av elementära sakfel, men den är intressant såtillvida som att det är första gången på mycket länge som man avstått från den idylliserande beskrivning av regimerna i Latinamerika som präglat *Peking Review* i minst ett par år). Typiskt är att när Kissingers rundresa i Latinamerika refererades i *Peking Review* (12/3 1976) så fördömdes visserligen USAs handelspolitik och ekonomiska exploatering av kontinenten – däri har Lindgren rätt – men vad gäller den säkerhetspolitiska synen på USAs roll i Latinamerika var kommentarerna till Kissingers prat om att USA ska 'försvara' kontinenten klart instämmande. Varför skulle *Peking Review* annars ha babblat om Kubas roll i Angola och om de 'latinamerikanska staternas växande oro' för det sovjetiska hotet som ingress till referatet av den säkerhetspolitiska delen av Kissingers anförande?

En fråga till Stefan Lindgren: Har Vietnam också blivit 'reaktionärt'? Ingen torde kunna

förneka att Vietnam idag står närmare Sovjet än USA – har alltså Vietnam efter befrielsen hamnat på ‘fel sida’? Och på vilken sida står Thailands nya militärjunta? KKP har ju länge krävt en ökad amerikansk militär närvaro i Thailand, och denna önskan håller nu på att gå i uppfyllelse i snabb takt.

Augusto Pinochet är en ‘allierad till tredje världens folk’, fastslog *Gnistan* i sitt förra julnummer. Fidel Castros roll, däremot, är ‘reaktionär’. Kan cynismen och föraktet för de folk som *Gnistan* så ofta talar om uttryckas tydligare?

8. Apropå Pinochet bör några ord sägas om den vid det här laget famösa kinesiska Chilekrediten. Första gången denna kredit kom på tal hyllades den av SKP – krediten var bra eftersom den hjälpte Chile att minska sitt beroende av USA, hette det med samma Kalle Ankalogik som när Stefan Lindgren i Radions Obs! försvarade Kinas blomstrande handelsförbindelser med Pinochet-juntan med argumentet att ‘om Kina köper chilensk koppar är detta i första hand ett slag mot USA-imperialismen’ (det bör i detta sammanhang påpekas att varken undertecknad eller Chilekommittén i något sammanhang riktat kritik mot Kina – eller mot Sverige – för att man upprätthåller *diplomatiska* förbindelser med Pinochet-juntan).

Så småningom bytte dock SKP ståndpunkt i frågan om krediten. Den existerade helt enkelt inte, förklarade Stefan Lindgren – från att ha varit progressivt blev lånet plötsligt ett led i en lögn- och hetskampanj mot Folkrepubliken. Men Lindgren har, som vanligt, otur; hur han än vänder sig – och han har snurrat runt åtskilligt i Chile-frågan – så pinkar han i motvind.

Det existerar nämligen en kinesisk kredit till Pinochet – eller, rättare sagt, det existerar en gammal kredit till Allende som bara utnyttjades till en liten del före 1973 och som skulle ha löpt ut den första juli i år men som Kina efter högtidliga förhandlingar med juntan beslöt att förlänga på fyra år (Se Chilebulletinen 6/76 för källhänvisningar och detaljer). Den första krediten det talades om existerade förmodligen aldrig, däri har Lindgren rätt – och undertecknad beklagar att jag bidrog till att ge spridning åt ryktet utan att kontrollera källorna – men variligger den ekonomiska, politiska och moraliska skillnaden mellan att bevilja Pinochet-juntan en ny kredit och att förlänga ett lån som skulle ha löpt ut?

9. Om solidaritetsarbetet med Chiles folk, slutligen, skrev *Gnistan* förra året att detta kunde jämföras med att ‘sparka tredje-världen-ledare i baken’. Men inte nog med detta – i senare nummer av *Gnistan* har man kunnat inhämta att solidaritetsarbetet organiseras och finansieras av Sovjetunionen som ett led i ‘en makaber och skicklig politik att inför den europeiska vänstern dölja sina krigsplaner i Europa’. Stefan Lindgren blir nu upprörd för att jag – skämtsamt, även om jag betonade att skrattet lätt fastnar i halsen – föreslår att SKP skall anmäla samtliga medlemmar av Chilekommittén för SÄPO såsom misstänkta agenter för Huvudfienden. Lindgrens brist på sinne för ironi må vara honom förlåtet – mitt förakt är dock totalt för en redaktör som använder sin tidning för att lansera så tomtiga konspirationsteorier som de som *Gnistan* brukar prestera.